ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor práce: Leona Rumanová

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Leona RUMANOVÁ**
Osobní číslo:	**R18M0353P**
Studijní program:	**M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor:	**Právo**
Téma práce:	**Právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích**
Zadávající katedra:	**Katedra obchodního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Pojem Elektronické komunikace a související pojmy
3. Definice podnikání
4. Aspekty podnikání
5. Vývoj právní úpravy
6. Česká právní úprava
7. Zahraniční právní úprava
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- SMEJKAL Vladimír a kolektiv. Právo informačních a telekomunikačních systémů. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-765-0
- VANÍČEK Zdeněk, MATES Pavel, NIELSEN, Tomáš. Zákon o elektronických komunikacích. Praha: Linde Praha, 2010. Právní komentář. ISBN 978-80-7201-944-1
- NOVÁK Michal. Diplomová práce na téma Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice. Vedoucí práce Ing. Jan Pokorný. Univerzita Karlova v Praze. 2006.
- Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů
- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Pavla Tloušťová, Ph.D., MBA**
Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce: **21. února 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 9. září 2022

Prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích zpracovala zcela samostatně a výhradně s použitím pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů, jež jsou řádně vyznačeny v seznamu použitých zdrojů a literatury způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Ve Stodě dne 31. března 2023

…….

Leona Rumanová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Pavle Tloušťové Ph.D., MBA za její odborné rady při vedení této diplomové práce, své rodině a přátelům za neutuchající podporu.

Obsah

1. Úvod 7
2. Pojem Elektronické komunikace a související pojmy 9
3. Definice podnikání 12
4. Aspekty podnikání 16
5. Vývoj právní úpravy 18
6. Česká právní úprava 36
7. Zahraniční právní úprava 62
8. Závěr 70
Resumé 71
Seznam použitých zdrojů a literatury 72
Seznam použitých zkratek 75

1. Úvod

Oblast elektronických komunikací je velmi zajímavá už jen tím, jak vznikla. Nabízí se otázka, jak vlastně lidé dostali ten nápad vytvořit něco, co zvládne přenést zprávu na větší vzdálenost. Od vzniku prvního vynálezu jdou přístroje nezastavitelně dopředu. Přinášejí nové funkce, možnosti a rychlost, s jakou řeší vzniklé situace.

Technologie se nezastavitelně vyvíjí a kroky, kterými se řítí dopředu, se zvětšují a zvětšují. Odjakživa právní legislativa reaguje na vznik nových odvětví a jejich následný rozvoj. Technologický pokrok má svá pozitiva i negativa. Z té pozitivní stránky přináší mnoho možností ohledně vzdělávání, práce, přístupu k různým informacím a komunikaci mezi lidmi po celém světě. Elektronické komunikace mají své klíčové místo na volném trhu. Díky rostoucí popularitě a rozšířenosti podporují hospodářský růst a ekonomický rozvoj státu.

Téma této diplomové práce zní Právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích. Toto téma si autor zvolil z důvodu, že je zajímavé a velmi rozsáhlé. Právní úprava tohoto odvětví má před sebou budoucnost a nikdo není schopen říct, jakým směrem se bude dále ubírat, což je velmi zajímavé. Tím, že se zde potkávají technické, ekonomické i právní pojmy, je téma velmi poutavé a člověk, který se o toto téma bude zajímat do hloubky, si rozšíří obzory v mnoha směrech. Jak již bylo řečeno, člověk nikdy neví, jakým směrem se právní úprava elektronických komunikací bude ubírat, takže je možné označit jej za takové dobrodružství, které bude skutečně zajímavé sledovat. Zajisté jej čeká ještě dlouhá cesta v podobě mnoha právních předpisů a novelizací. Otázka je, jestli tato cesta někdy dojde ke konci.

Autor si je vědom, že tato právní úprava je velmi rozsáhlá a nelze se věnovat všemu. Proto je zde největší pozornost věnována telefonním a mobilním službám, poskytování služeb přístupu k internetu a regulaci drátových i bezdrátových druhů komunikace. Nevěnuje se televiznímu a rozhlasovému vysílání, protože se jedná o velmi rozsáhlou oblast. Pokrytí celé právní úpravy by vyžadovalo mnohem více stránek, času, a hlavně zkušeností v oboru práva, aby této právní úpravě byla věnována taková pozornost a zpracování, jaké si zaslouží.

Cílem diplomové práce je snaha popsat vývoj, kterým si právní úprava prošla v České republice, shrnout současnou právní úpravu a zmínit ta nejdůležitější ustanovení. Dále pak pokusit se čtenáři přiblížit toto téma i

s krátkým srovnáním a popisem toho jak je toto odvětví právně regulováno v USA a EU.

2. Pojem Elektronické komunikace a související pojmy

V této kapitole se bude diplomová práce věnovat těm nejdůležitějším pojmům, které jsou spojené s právní úpravou elektronických komunikací.

2.1 Elektronické komunikace

Jako první je technické vysvětlení tohoto pojmu. Pojem elektronická komunikace je v dnešní době brán jako synonymum pro telekomunikace. V základu se jedná o veškeré verbální komunikativní dorozumívání, které se odehrává mezi dvěma či více subjekty. Aby mohlo dojít k úspěšnému doručení posílaných informací, je nutné zajistit komunikační interoperabilitu mezi jednotlivými přístroji, přes které jsou data odesílána. I zde musí být zachováno soukromí subjektů, proto je používáno šifrování dat, aby si nikdo cizí nemohl vidět komunikaci, do které mu nic není. Nejznámějšími druhy jsou elektronická pošta, jinak řečeno emaily a IP telefonie. Ta funguje na základě dvojkové soustavy a člověk musí být vlastníkem speciálního IP telefonu. Posledním druhem je IM neboli instant messaging, kde si jako příklad můžeme uvést dříve hodně využívaný program ICQ.[1]

Z právního hlediska se pojem elektronické komunikace objevil až s příchodem zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů. Samotný termín ale v zákoně definovaný není. Je však zákonem využitý při definici sítě elektronických komunikací a služby elektronických komunikací.[2]

2.2 Sítě elektronických komunikací

Tyto sítě už svou definici v zákoně mají. Nachází se hned v ustanovení § 2 odst. 2 písm. b). Sítí elektronických komunikací se rozumí přenosové systémy, nezáleží na tom, jestli jsou založeny na trvalé infrastruktuře, centralizovaně kapacitně řízené nebo nikoli, a popřípadě i spojovací nebo směrovací zařízení a

[1] Co je elektronická komunikace [online]. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://www.sprava-site.eu/elektronicka-komunikace/.

[2] NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.

jiné[3] prostředky, včetně neaktivních síťových prvků. Neaktivní síťové prvky umožňují přenos signálů po vedení, rádiovými, optickými nebo jinými elektromagnetickými prostředky včetně družicových sítí, pevných sítí okruhově nebo paketově komutovaných[4] včetně internetu, mobilních sítí, sítí pro rozvod elektrické energie v rozsahu, v jakém jsou používány pro přenos signálů, sítí pro rozhlasové a televizní vysílání a sítí kabelové televize, bez ohledu na typ přenášené informace.[5]

Definice tohoto pojmu má široký technologický rozsah a zahrnuje opravdu mnoho věcí. Tato formulace pro laika může být nepřehledná a těžká na pochopení. Jeden autor ve své práci napsal, že síť elektronických komunikací sahá od drátů až po družice. Laicky by se dala tato síť popsat jako jakýkoliv systém, který zvládne přenést informaci z bodu A do bodu B. Je jedno jestli se tak stane po kovovém drátě, optickým vedením nebo vzduchem díky elektromagnetickému záření.[6]

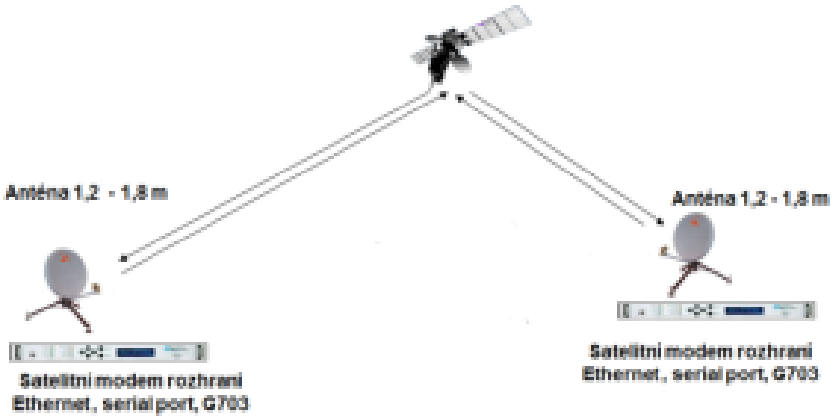

Obrázek č. 1 – síť elektronických komunikací – družicové spojení

2.3 Služby elektronických komunikací

Službu elektronických komunikací zákon definuje jako službu, která je za obvyklých podmínek poskytována za úplatu a je realizována prostřednictvím sítí

[3] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
[4] Paketová síť je počítačová síť s přepojováním paketů. Definice dostupná na: https://pcsit.estranky.cz/clanky/typy-siti/.
[5] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
[6] NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.

elektronických komunikací. Zahrnuje tři druhy služeb. Jedná se o službu přístupu k internetu, interpersonální komunikační službu a služby, které spočívají zcela nebo zčásti v přenosu signálu. Jako příklad zákon uvádí přenosové služby využívané pro poskytování komunikace mezi stroji a pro rozhlasové a televizní vysílání. Formulaci najdeme opět v ustanovení § 2 ale odst. 3 písm. a).[7]

Službou elektronických komunikací jsou všechny služby, kdy poskytovatel zajistí přenos signálu po sítích elektronických komunikací. Je zde řeč například o telefonních službách, posílání emailů, SMS a MMS atd.

2.4 Podnikání v elektronických komunikacích

Zákon předmět podnikání v elektronických komunikacích rozděluje na dva. Jedná se o zajišťování veřejných komunikačních sítí a poskytování služeb elektronických komunikací. Dále ustanovení § 8 odst. 2 určuje kdo může v tomto odvětví podnikat. V odstavci tři jsou podmínky pro podnikání.[8]

[7] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

[8] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

3. Definice podnikání

3.1 Podnikání

V literatuře můžeme najít značné množství definic pojmu podnikání. Pojem je vykládán z pohledu ekonomického, psychologického, sociologického a právního. Ekonomické pojetí jej definuje jako zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktiv tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota.

Psychologické pojetí říká, že podnikání je činnost motivování potřebnou něco získat, něčeho dosáhnout, vyzkoušet si něco nebo něco splnit. Jedná se o prostředek dosažení seberealizace.

Sociologické pojetí říká, že podnikání je vytváření blahobytu pro všechny zainteresované, hledáním cesty k dokonalejšímu využití zdrojů, vytvářením pracovních míst a příležitostí.[9]

3.2 Podnik

Podnikem se rozumí subjekt, jenž přeměňuje zdroje ve statky. Jedná se o soubor prostředků, práv, zdrojů a jiných majetkových hodnot, které slouží podnikateli k provozování podnikatelských aktiv.[10]

Obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb.) definoval pojem podnik. Podle § 5 se podnikem rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit.[11]

[9] KLOUČEK, David. Podpora podnikání pro malé a střední podniky [online]. Cheb, 2021 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/. Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Fakulta ekonomická. Ing. Mgr. Petra SKÁLOVÁ, Ph.D.

[10] HOVORKOVÁ, Milena. Tvorba podnikatelského záměru v oblasti sociálního podnikání [online]. Hradec Králové. 2016 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://theses.cz/id/zooabk/18658926. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu. Ing. Eva HAMPLOVÁ, Ph.D.

[11] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Rekodifikace soukromého práva a účinnosti nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) byl termín „podnik“ z českého právního řádu vypuštěn a nahrazen pojmem „obchodní závod“.

Obchodním závodem se dle § 502 občanského zákoníku (dále jen „OZ“) rozumí organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.[12] Při srovnání současné definice obchodního závodu s definicí pojmu podnik z obchodního zákoníku shledáváme, že obchodní závod plní totožnou funkci jako podnik.

3.3 Podnikatel

Na základě definice obsažené v § 420 OZ se za podnikatele považuje ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku.[13] Podobnou definici také najdeme v zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), kde je živnost definována jako soustavná činnost, která je provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek, jež jsou stanovené tímto zákonem.[14]

Podnikatel je osoba fyzická či právnická, která výše zmíněnou činnost vykonává. Podnikatel, jakožto osoba samostatně výdělečně činná, právně jedná při svém podnikání pod vlastním jménem. Podnikatel by měl být profesionálem vykonávající svoji činnost s řádnou odbornou péčí, znalostí, pečlivostí a měl by být takzvaným ochráncem slabší strany například ve vztahu mezi podnikatelem a spotřebitelem.

3.4 Klíčové pojmy

Samostatnost spočívá v tom, že o podnikání rozhoduje zásadně podnikatel samostatně. Samostatná činnost tkví v rozhodování o právní formě podnikání, o

[12] Zákon č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník
[13] Zákon č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník
[14] Zákon č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

výběru statků, jenž bude na trhu poskytovat, o tvorbě a způsobu ceny, o výši dosažení zisku, o výběru spolupráce a dalších.

Následujícím pojmem je slovní spojení „na vlastní účet“, co se jeho výkladu týká, tak činnost podnikatele spočívá v tom, že se výsledky, kterých při podnikání dosáhl přičítají jedině osobě podnikatele.

Odpovědnost je spojená s rizikem. Nesení podnikatelského rizika je jedním z kritérií pro určení toho, zda se jedná o podnikatele či nikoliv. Tam, kde riziko nese někdo jiný, se o podnikatele nejedná, což souvisí s tím, že není naplněna podmínka výkonu činnosti na vlastní odpovědnost. Na odpovědnost hledíme z pohledu soukromoprávního, především v oblasti odpovědnosti za škodu, odpovědnosti za vadu a za prodlení, a z pohledu veřejnoprávního v oblasti trestní odpovědnosti.

Výdělečnost je činností, jež je vedena za účelem dosažení zisku. Jedná se o vyjádření jakéhosi záměru neboli cíle. Při dosažení zisku nezáleží na reálném stavu, tedy zda bylo dosaženo zisku či došlo ke ztrátě. V důsledku toho je za podnikatele považován i ten, kdo nedosahuje zisku. Rozhodujícím faktorem přitom není ani to, jak má podnikatel v úmyslu se ziskem naložit. Jako příklad si můžeme uvést neziskové organizace. Ty nevytváří zisk k přerozdělení mezi své vlastníky, ale pokud zisku dosáhne, vloží jej zpět do rozvoje organizace.

Soustavnost se týká doby trvání. V případě soustavnosti se nejedná o nahodilou činnost, ale jde o trvalejší záměr, avšak ten nemusí být nepřetržitý. Tedy o podnikání se jedná i ve chvíli, kdy je provozováno například sezónně.

3.5 Ustanovení § 420 a § 421 občanský zákoník

Pro účely ochrany spotřebitele se za podnikatele považuje každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele. Toto najdeme v ustanovení § 420 odst. 2.

Bez ohledu na charakter podnikatelské činnosti je dle zákona podnikatelem každý, kdo je zapsaný v obchodním rejstříku. Jedná se tedy o přiznání povahy podnikatele tomu, kdo je zapsaný v obchodním rejstříku. O této definici hovoří § 421 odst. 1 OZ.[15]

[15] Zákon č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník

Podnikatelem mohou být i osoby veřejného práva, příkladem je státní podnik (dle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku), jenž je podnikatelem z hlediska formy, jelikož je zapsaný v obchodním rejstříku a splňuje tak podmínku stanovenou v § 421 odst. 1 OZ.[16]

Ustanovení § 421 odst. 2 obsahuje vyvratitelnou domněnku, jenž stanoví, že za podnikatele se také považuje osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona. V důsledku toho je pro posouzení, zda je někdo podnikatelem, rozhodující ustanovení § 420 odst. 1 Oz, tedy to, zda daná osoba skutečně vykonává podnikatelskou činnost, nikoli to, zda k tomu má potřebné oprávnění.[17]

[16] DAVID, O., DEVEROVÁ, L., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., FIALA, J., FRINTA, O., HOLČAPEK, T., HURDÍK, J., KINDL, T., MACKOVÁ, A., PAULY, J., PAVLÍK, P., PELIKÁN, R. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-27]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[17] DAVID, O., DEVEROVÁ, L., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., FIALA, J., FRINTA, O., HOLČAPEK, T., HURDÍK, J., KINDL, T., MACKOVÁ, A., PAULY, J., PAVLÍK, P., PELIKÁN, R. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-27]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

4. Aspekty podnikání

4.1 Právní aspekty podnikání

Po sametové revoluci právní úpravu podnikání čekal restart a muselo se začít prakticky od začátku. Kvůli tomu, že před prakticky neexistoval soukromý sektor. Podnikání je upravováno mnoha právními předpisy. Některé jej opravují obecně jiné jsou více konkrétní. Jako první základní právní úpravu musíme zmínit Listinu základních práv a svobod 2/1993 Sb. Další významná úprava, která měla na podnikání vliv, byla tvořena dvěma zákoníky. Jednalo se o zákon č 513/1991 Sb., obchodní zákoník a o zákon č. 40/1946 Sb., občanský zákoník. Oba dva zákoníku musely kvůli změnám společnosti a podnikatelskému prostředí jít takzvaně s dobou. Obchodní zákoník dostal od své účinnosti 60 novelizací. Bohužel to časem přestalo stačit a bylo potřeba vydat zákoníky nové.[18]

Pro právní úpravu byl klíčový rok 2012, kdy došlo k vydání dvou nových zákoníků. Starý obchodní zákoník byl zrušen ke dni 1. 1. 2014. Jeho nástupcem se stal zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích dále jen „ZOK“). A novou “fasádu“ získal i občanský zákoník. Starý byl zrušen ve stejný den jako obchodní zákoník. Nový nabyl účinnost 1. 1. 2014 a jednalo se o zákon č. 89/2012 Sb. V té době a ještě pár let potom byl označován jako nový občanský zákoník, zkráceně NOZ. Dnes už se setkáváme se zkratkou OZ.

Další zákon, který musíme zmínit je zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, jenž nabyl účinnosti 1. 1. 1992 a je stále platný. V zákoně jsou vymezeny základní podmínky živnostenského podnikání, kontrola nad jeho dodržováním živnostenského podnikání. Důležité je ustanovení, které adresátovi říká, co je a není bráno jako živnost.

Jelikož různá podnikání musí být vedena v konkrétních veřejných rejstřících, jako je třeba obchodní nebo živnostenský rejstřík, tak by bylo vhodné zmínit i zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Živnostenský rejstřík spadá pod působnost živnostenského zákona.

4.2 Právní aspekty elektronických komunikací

[18] Dr. KARHANOVÁ HORYNOVÁ Eva. Právní aspekty podnikání [online]. Dostupné z: www.tul.cz.

V této části diplomové práce bude trochu více řeč o internetu jako takovém. Díky rozvoji kyberprostoru se rozvinul i vějíř možností toho, co vše se dá zařídit či podniknout na dálku. Většina této diplomové práce je věnována telefonním službám. Je tomu tak, protože se jedná o základ, který položil první cihlu pro vybudování internetu a ten je dalším krokem evoluce v komunikaci na dálku. Začalo to objevem telegrafu, který se tak dlouho vylepšoval až z kódované zprávy vznikla možnost přenášet rovnou mluvené slovo a kyberprostor toto vše spojil do jednoho. Můžeme posílat texty, přenášet mluvené slovo, a to vše na jednom místě. A tímto směrem se bude ubírat i právní úprava komunikací.

S obrovským rozšířením informačních a komunikačních technologií se zvětšil i jejich význam a dopad na společnost. Jedná se o nepopiratelnou součást lidských životů, která má vliv na naše každodenní aktivity. Byla jen otázka času, než se důsledky jednání v kyberprostoru začnou promítat do off-line světa. S rostoucí mocí kyberprostoru, telefonních služeb atd. přibývají i rizika, kterým je účastník vystaven, a na základě těchto rizik vzniká potřeba danou oblast upravit právní normou.[19]

Zákonodárce nastaví určitá pravidla pro fungování společnosti v tomto světě jako celku v tomto světě, určí co se smí a nesmí a přinese určité jistoty pro obě strany právního vztahu, jak pro poskytovatele tak pro spotřebitele. Je zde nutná regulace nového prostředí. Jedná se o nepřímou regulaci v reálném prostoru.

Obrázek č. 2 - Kyberprostor

[19] Kapitola 2 Právní aspekty [online]. [cit. 12.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/ics/el/sitmu/law/html/pravni-aspekty.html.

5. Vývoj právní úpravy

5.1 Historie elektronických komunikací

Tato kapitola je zahájena historií elektronických komunikací obecně. Počátek komunikace na dálku začal již v 18. století, kdy vynálezce Georges-Louis Le Sage v Ženevě sestrojil úplně první primitivní elektrický telegraf. Tomuto přelomovému vynálezu však předcházela dlouhá cesta. Již naši dávní předkové měli potřebu komunikovat na větší vzdálenosti. Ze začátků však nebylo možné přenést hlas jako takový, a proto bylo nutné zprávy kódovat. Dalo by se říct, že dřívější způsoby dorozumívání byly jistým vzdáleným primitivním předchůdcem telegrafu.[20]

Mezi nejstarší způsoby komunikace na větší vzdálenosti patřily bubny (tamtamy) v Africe, kouřové signály, hlásné věže, vlajky atd. Staří Médové a Peršané měli takovou vylepšenou verzi dnešní „Tiché pošty". V horách měli v jedné linii rozmístěné stanice s určitými rozestupy, ve kterých se nacházeli takzvaní volači. Na tuto pozici se dostali pouze lidé se silným zvučným hlasem. Zpráva se předávala z jedné stanice na druhou až do místa, pro které byla určena. Tento systém svou rychlostí překonal i posla uhánějícího na koni.[21]

Jako dalšího předchůdce musíme zmínit i optický telegraf. Ten vynalezl ve Francii inženýr Claude Chappe v roce 1790. Jeho velkou nevýhodou byla závislost na počasí, jelikož se mohl použít pouze za pěkných povětrnostních podmínek. Klíčový zlom ve vývoji telegrafu nastal při objevení elektřiny. Díky elektřině bylo možné kódované zprávy přenášet po drátě, což vedlo k tomu, že se telegrafie stala populární až v 19. století. O vývoj telegrafu se pokoušelo více vynálezců např. Charles Morrison nebo Samuel Thomas von Sömmerring. Nakonec v roce 1836 v Mnichově uspěla dvojice, která se skládala z Carla Friedricha Gausse a Wilhelma Eduarda Webera. Povedlo se jim sestavit první prakticky použitelný elektrický telegraf, který byl založený na vychylování elektromagnetické střelky elektrickým proudem. Přesto byl jejich vynález překonán. Jednalo se o dvě verze ze dvou kontinentů, které vznikly nezávisle na sobě a začaly se plně využívat.

[20] Mgr. KRÁLOVÁ Magda. Telegrafie [online]. Plzeň. [cit. 15.12.2022]. Dostupné z: www.edu.techmania.cz.

[21] HUDEC, A. Spoje slovem i obrazem: Kapitoly z historie pošty a telekomunikací. Vydání I. Praha: Nakladatelství dopravy a spojů, 1973, s. 87.

První vznikla v Anglii pod rukama Williama Cooka a Charlese Wheatstona. Ti zdokonalili princip elektromagnetické střelky. Telegraf používal tři střelky, které se vychylovaly do stran. Nejednalo se o finální verze a došlo k vylepšení přidáním hodinového kotouče, na kterém se ukazovala písmena. Poslední verze se skládala z pěti ručiček, ta ukazovala na písmena zapsaná v mřížce. Druhá verze vznikla v Americe. Zde nesmíme zapomenout zmínit člověka, který nese titul nejvýznamnějšího vynálezce v oboru telegrafie. F. B. Morse přišel se svým telegrafem někdy kolem roku 1836. Tento svůj objev si nechal i patentovat. Na tomto objevu se podílel Alfred Vaile. Jejich telegraf nepoužíval elektromagnetickou střelku, tu zde nahradila páčka s pružinou, kterou se zapojoval a přerušoval obvod. Páčka se začala nazývat telegrafický klíč. Morsův telegraf využíval přitažlivou sílu elektromagnetu s jejíž pomocí byly do proužků papíru vyznačované značky.[22]

Vývoj telegrafu se posunul dál David Edwin Hughes. Ten přišel s tiskacím telegrafem, jednalo se o jedno z prvních, ale ne posledních vylepšení, které tento stroj dostal. Díky těmto vylepšením se stával dokonalejším a jeho konstrukce jednoduší. Ve zdokonalování telegrafu se objevuje i český fyzik František Adam Petřina, který s J. Gintlem sestavil duplexní telegraf.[23] Další verze pak nesla název multiplexní telegraf. Tu na trh přinesl francouzský inženýr Baudot. Baudotův telegraf umožnil přenos až šesti zpráv najednou. Nechal si patentovat svůj systém rychlé telegrafie, ten zvládal tisknout přímo znaky abecedy. Zkušený operátor díky tomuto systému zvládl zapsat až 180 znaků za minutu.[24]

Telegrafní síť se rozrůstala spolu se železniční sítí. Jak se rozrůstala bylo nutné zřídit jednotky, které by odpovídali za její správu. Hlavní správa sídlili ve Vídni a na nižší úrovni se jí zodpovídaly telegrafní úřady. Jeden telegrafní úřad sídlil v Praze ve stejné budově jako pošta, protože poštovní a telegrafní správa spolu úzce souvisí. To do budoucna vedlo ke spojení pod jednu společnou instituci roku 1864. Vznikl správní úřad Ředitelství pošt a telegrafů se sídlem

[22] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.
[23] Mgr. KRÁLOVÁ Magda. František Peřina [online]. Plzeň. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: www.edu.techmania.cz.
[24] Jean-Maurice-Émile Baudot [online]. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: http://www.converter.cz/fyzici/baudot.htm.

v hlavním městě. Díky tomuto spojení se postupem času dostat telegraf na každý poštovní úřad.[25]

Další vývojová fáze v rozvoji elektronických komunikací přišla s objevením elektromagnetických vln. Učinil tak v roce 1888 Heinrich Hertz. Aby o 6 let později započaly první pokusy o bezdrátový přenos kódovaných zpráv. První, kdo přišel s myšlenkou bezdrátového telegrafování na velké vzdálenosti, byl Alexandr Stěpanovič Popov. Rozhodl se pro bezdrátový přenos použít elektromagnetické vlny. A díky této myšlence jako první na světe vyrobil rádiový přijímač, jenž umožnil bezdrátově přijímat elektromagnetické vlny na vzdálenost několik desítek kilometrů. Fungoval na principu vln vyvolaných atmosférickými elektrickými výboji. Popovův přijímač poprvé spatřil svět 7. května 1895 v Petrohradu. Bohužel si jej nenechal patentovat, a tak si první radiotelegrafické zařízení patentoval Marconi roku 1896. Díky odhalení elektromagnetických vln se z telegrafie, která byla závislá na drátech, stala radiotelegrafie, přenášená bezdrátově.[26]

Velký posun ve vývoji na sebe nenechal dlouho čekat a s nadsázkou můžeme říct, že díky spojení telegrafu a elektromagnetických vln vznikl elektrický telefon. I ten čekala dlouhá evoluce, která vedla k jeho dokonalosti a zjednodušení. Telefon jako takový vznikl ještě před telegrafem. První nám známý popis telefonu je datován již v roce 968 našeho letopočtu. Jednalo se o dílo Kung-Foo-Whinga. Tento čínský vynálezce použil roury ke komunikaci na dálku. Jeho výtvor se dočkal velké oblíbenosti v lodní dopravě, kde pomáhal ke komunikaci mezi jednotlivými části lodi.[27] Dalším mechanickým telefonem byl lankový telefon, který fungoval na principu dvou membrán spojených lankem. Pro lepší představu je to stejný princip, jenž se používá pro dětskou komunikaci se dvěma kelímky spojených provazem. A na závěr vznikl vrchol technologie, co se přenosu hlasu týká, a to elektrický telefon. Podle výuky ve škole je prvním objevitelem elektrického telefonu Alexander Graham Bell, Ten svůj první telefon údajně vyrobil v roce 1876 v Bostonu. Dle nových výzkumů to však není pravda. Podle studie byl objeven již v roce 1849 v Itálii vynálezcem Antoniem Meuccim. Trvalo téměř 113 let od jeho smrti, než ho kongres v USA konečně uznal dne 11. června

[25] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.
[26] Mgr. KRÁLOVÁ Magda. Telegrafie [online]. Plzeň. [cit. 20.12.2022]. Dostupné z: www.edu.techmania.cz.
[27] Telefon [online]. [cit. 20.12.2022]. Dostupné z: https://www.psalteria.cz/telefon/.

2002 jako prvního vynálezce telefonu. Meucciho telefon byl představen v New Yorku v roce 1860 a fungoval na elektromagnetickém principu. Ovšem někteří autoři zastávají i třetí názor a to, že prvním vynálezcem byl E. Gray, který měl na patentní úřad dorazit o dvě hodiny dříve než již zmíněný Bell. Meucciho se svého práva domáhal i u soudu, kde tvrdil, že on byl první.[28]

Telefonní vedení se časem dostalo i do soukromého vlastnictví. První bylo u nás zřízeno dne 21. května 1881 v Praze, kde rakouské ministerstvo udělilo oprávnění obchodu Jana Palackého a J Brauna. Ti dostali soukromou koncesi k vybudování a správě telefonních vedení v Praze a okolí. Oprávnění se u nich neohřálo ani dva roky a ujala se ho anglická společnost. Ta jej využívala téměř deset let, než ji na sebe převzal stát.[29]

Konečně nastává čas, kdy bude v textu o vývoji telefonu zmíněn Thomase Alva Edisona. Ten přišel s velkým objevem, jenž zas o kousek usnadnil komunikaci na dálku. Přišel s uhlíkovým mikrofonem. Jeho vynález se stal prakticky okamžitě jednou z hlavních základních součástek telefonů na více než sto let, než došlo k jeho nahrazení, a přesto se stále používá, sice už ne tak často, ale je možné jej dodnes najít a pořídit třeba na e-shopu s hudebními nástroji.[30]

Obrázek č. 3 – Thomas Alva Edison mluvící do mikrofonu

[28] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.
[29] Tamtéž
[30] Tamtéž

Jak jednou řekl na své přednášce předmětu Právo a sport pan doktor Lego: "Lidstvo zažívá největší ekonomický a hospodářský rozkvět po období temna a krize." Bylo tomu tak i v případě zdokonalování komunikačních technologií. Elektronické komunikace se začaly nejrychleji zdokonalovat v období dvou světových válek. Vojenský konflikt a potřeba překonat soupeře vedla k urychlení vývoje obrovského počtu vědních oborů od medicíny, přes fyziku a biologii až po fyziku a další. S vývojem vědních disciplín se nám vyvíjel a rozvíjel i technický pokrok.

A tím se dostáváme k jedné ze základních částí této diplomové práce. Kvůli rychlému vývoji v oblasti elektronické komunikace vznikla potřeba zákonné regulace, jak tomu bývá vždy, když se objeví něco nového. Je nutné lidi, firmy a další právní subjekty regulovat a usměrňovat zákonem v nově vzniklém odvětví. Tak se po 1. světové válce začaly upravovat některé činnosti spojené s elektronickou komunikací.

5.2 Vývoj právní úpravy

Jako první právní předpis upravující odvětví telekomunikací, který byl u nás vydán a jedná se tedy o historicky nejstarší, je zákon č. 60/1923 Sb., o telekomunikacích vydaný za první republiky. Byl vydán až po založení samostatné Československé republiky. Účinnosti nabyl 4. dubna téhož roku. Z důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona se dozvíme, že do roku 1923 neexistovala žádná zákonná úprava, která by upravovala správu a provoz telegrafů.[31]

Do roku vydání tohoto zákona platit pouze kabinetní list vydaný 16. ledna 1847. V něm bylo možné najít telegrafní regál, který uznával výsostné právo státu ve všech věcech týkajících se telegrafů, elektrických návěstních zařízení a telefonů. Císař mohl udělit povolení soukromé osobě ke zřízení telegrafu. Bez povolení soukromá osoba nesměla v tomto směru podnikat. List zmíněný výše byl

[31] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.

uveřejněn dekretem dvorské kanceláře z 25. ledna 1847 pod číslem 2581. Zákon o telekomunikacích, který nahradil kabinetní list, platil až do roku 1950. Po vydání nového zákona setrvala v platnosti pouze ustanovení §16 až 20, jenž se týkala trestních postihů. První myšlenka vzniku zákona č. 60/1923 se objevila na Pařížské konferenci evropských stran, která se konala o tři roky dříve. Z konference vzešla řada usnesení. Pro tuto diplomovou práci je nejdůležitější to, které zavázalo státy ohledně radiotelegrafních stanic. Státy musely právně ošetřit, aby nedocházelo ke zřizování a provozování radiotelegrafních stanic, které stát nepovolil. Na základě toho se zrodil první zákon československého státu, jež upravoval činnost v odvětví elektronických komunikací.[32] Jak již bylo zmíněno, zákon nám reguluje budování a správu telegrafů na území státu. V základních prvcích úprava zůstává stejná jako za Rakousko-Uherska. Stát si nenechal vzít svá výsostná práva ohledně udělování koncesí soukromým osobám a zřizování telegrafních sítí. Celkově v zákoně najdeme 23 paragrafů. Pojem telegraf označuje všechna zařízení, na která se zákon vztahuje, od telegrafu až po bezdrátový telefon. Toto pojetí telegrafu jako zkratky najdeme v zákoně hned v ustanovení § 2 v odstavcích 1 a 2. Ustanovení § 6 určuje kdo spravuje telegrafní věci. Tuto pravomoc zákon svěřil ministerstvu pošt a telegrafů. V § 7–9 jsou uvedeny výjimky, které spadají pod jiná ministerstva. Zákon řeší i poplatky za využívání služeb v § 12 a výjimky z poplatků. Samozřejmě zákon ruší dříve vydaný kabinetní list a spoustu dřívějších právních úprav. Učinil tak v § 22. Ustanovení § 23 v odstavci jedna specifikuje, od kdy je zákon účinný, a v odstavci dva, kdo jej provede.[33] Na závěr můžeme zákon o telekomunikacích označit za první kodifikaci telegrafního práva. Jak se dozvíme v následujících odstavcích, tak dříve byla právní úprava rozdělena v různých zákonech, výnosech ministerstev a nařízeních. Jedná se o první právní úpravu, která regulaci tohoto odvětví dala jistý řád a srozumitelnost. Adresát zákona mohl vše najít pohromadě a nemusel pracovat s více právními předpisy najednou.

[32] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.

[33] Zákon č. 60/1925 Sb., o telegrafech Dostupný z: https://www.aspi.cz/products/lawText/1/3269/1/2.

5.3 Od roku 1883

Od zákona z roku 1923 se ještě na chvilku vrátíme do minulosti, abychom trochu více detailněji rozebrali zmíněný kabinetní list, a to co následovalo po něm. Skoro po 40 letech došlo k jeho rozšíření. Rakouské ministerstvo obchodu vydalo 12. prosince roku 1883 výnos pod číslem 43 888. Tímto výnosem se rozšířila působnosti telegrafního regálu i na telefony. Ve výnosu stálo, že telefonní vedení je to samé jako telegrafní spojení, pouze rozšířeno o zvláštní druh akustického vybavení.[34]

Později, kdy je řeč už, na začátku 20. století, docházelo k určitému uvolňování státní regulace. A tak na základě nařízení ministerstva obchodu ve Vídni, které bylo vydáno 28. dubna 1905 pod číslem 72 v částce XXVIII říšského zákona, bylo možné získat úřední povolení na vybudování a následný provoz telefonního nebo elektrického návěsního zařízení. Aby soukromá osoba dostala povolení, byla povinna podat písemnou žádost, která musela být vyhotovena ve třech exemplářích. Oprávnění udělit souhlas mělo ministerstvo obchodu. Souhlas pro soukromé telefonní podniky se obvykle dával na dobu pěti let a bylo možné zažádat o prodloužení. Povolení pro elektrické signální podniky se dávalo na dobu potřeby.[35]

Roku 1910 čekala radiotelegrafii další právní úprava zprostředkována nařízení ministerstva obchodu. Bylo vydáno 7. ledna a nacházelo se v II. Částce pod č. 11 z. ř. ze 7. ledna 1910. Toto nařízení rozšiřovalo Nejvyšší kabinetní list z 16. ledna 1847 a nařízení ministerstva obchodu ze dne 28. dubna 1905, z. ř. č. 72. Právní úprava potvrzovala možnost i nadále budovat a spravovat telefonní a elektrické návěstní zařízení po získání souhlasu. Ale ještě rozšířila možnosti souhlasu, který se nyní vztahoval i na radiotelegrafní a radiotelefonní stanice. Dále se nařízení věnovalo telegrafním stanicím na lodích, jimž zde ministerstvo věnovalo nejvíce ustanovení. V úpravě se pomýšlelo i na zahraniční lodě, které se pohybovaly po teritoriálních vodách Rakouska. Lze předpokládat, že toto nařízení mělo pro ministerstvo obchodu velkou váhu, jelikož podle § 6 nařízení nabývalo právní moci ihned.[36]

---

[34] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.

[35] Nařízení ministerstva obchodu ze dne 28. dubna 1905 v Částce XXVIII. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/rs.html.

[36] Nařízení ministerstva obchodu ze dne 7. ledna 1910 v Částce VI. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/rs.html.

Na uherskou část Habsburské monarchie se vztahoval zákon XXXI, který byl vydán roku 1888. Byl sice vydán pro jinou oblast pod vlastním názvem, ale obsahově se nelišil od výnosu rakouského ministerstva obchodu č. 43 888 vydaného dne 12. prosince roku 1883. Tento zákon stejně jako vyhláška určil výsostné postavení státu ve zřizování, organizovaní a provozu telegrafů a telefonů.[37]

5.4 Zákon č. 72/1950 Sb., o telekomunikacích

Z minulosti se vrátíme trochu blíž současnosti a zmíníme zákon č. 72/1950 Sb., o telekomunikacích. Jeho účinností byl zrušen zákon z roku 1923. V platnosti zůstala jen čtyři ustanovení od § 16 do 20. Ta upravovala trestní postihy. Zákon č. 72/1950 Sb., měl oproti svému předchůdci méně paragrafů. Jednalo se jen o sedmnáct. Účinný se stal dne 1. 7. 1950. Přinesl novou legislativní zkratku „telekomunikační zařízení", která v užívání vystřídala zkratku „telegraf". Nová legislativní zkratka je výstižnější a lépe pokrývá škálu věcí, kterých se týká. Obsah relevantních zařízení, se však nijak nemění. Definici zkratky najdeme v § 2 zákona odstavec 1: „*Telekomunikační zařízení jsou zařízení k dopravě zpráv, obrazů a návěští elektrickou energií (zejména drátový telegraf a telefon, radiotelegraf a radiotelefon), vysílací a přijímací zařízení rozhlasová a televisní a všechna ostatní vysílací a přijímací radioelektrická zařízení.*" Odstavec 2: „*Vláda může stanovit nařízením, že se tento zákon vztahuje i na jiná zařízení k dopravě zpráv.*"[38] Podle zákona měla telekomunikace zařídit rozvoj státu na mnoha úrovních, proto jeho účelem bylo korigovat budování telekomunikačních sítí, aby bylo co nejvíce hospodárné a dále měl zařídit, aby nedošlo k jejich zneužití.[39]

Stát si stále ponechal výsostná práva a uděloval oprávnění pro zřizování a provozování telekomunikačních zařízení v zákoně byly samozřejmě zmíněny i výjimky. Díky tomuto zákonu vláda získala pravomoc pomocí vládních nařízení rozšiřovat okruh zařízení, na které se zákon vztahuje. Povolení ke zřízení a provozu telekomunikačních zařízení udělovala poštovní správa na základě § 9, který upravoval její působnost. Tímto ustanovením byla označena za správce,

[37] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.
[38] Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích
[39] Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích

měla za úkol pečovat o koordinaci telekomunikací a podílela se na projednávání mezinárodních telekomunikačních záležitostí. Určovala podmínky pro budování a správu poštovních a telekomunikačních zařízení a služeb, za které i stanovovala poplatky. Do poštovní správy spadaly ministerstvo pošt, Československá pošta a národní výbory. Povolení ohledně zřizování vysílací radioelektrické stanice amatérské a pokusné spadalo pod ministerstvo vnitra nebo orgány jím pověřených.[40]

Stejně jako jeho předchůdce se i tento zákon zabýval stížnostmi. V § 13. „*Kdo se cítí poškozen jednáním poštovního podniku, pokud jde o zřizování a používání telekomunikačních zařízení a služeb a správnost poplatků, může si stěžovat u orgánů určených poštovní správou. Příslušnost řádných soudů v těchto věcech je vyloučena.“*[41] Zákonodárce sice umožnil adresátům bránit se formou stížnosti, pokud došlo k poškození, ale na druhou stranu se stížností zabýval orgán určený poštovní správou. Takže můžeme říct, že se nejednalo o nepodjatého činitele, který se stížnosti dost často ani nezabýval. Jelikož příslušnost řádných soudů byla zákonem vyloučena, nebylo možné využít jiný opravný orgán. Nekompromisní oddělení kompetentnosti správních orgánů a soudů ve věcech stížností týkajících se telekomunikačních záležitostí bylo zachováno.

Zákon se dále věnuje telekomunikačním poplatkům v § 11 a telekomunikačnímu tajemství v § 14. I této problematice se věnoval předchozí zákon. Telekomunikační tajemství zní: „*(1) Poštovní podnik a jeho zaměstnanci jsou povinni zachovávat tajemství jak o obsahu přijatých a zprostředkovaných zpráv, tak i o jménech korespondujících stran a o číslech rozmlouvajících účastnických stanic a nesmějí vyzrazovat jakékoliv údaje týkající se dopravovaných nebo zprostředkovaných zpráv. (2) Údaje o dopravovaných nebo zprostředkovaných zprávách smí poštovní podnik sdělit jen odesílateli a adresátu nebo jejich oprávněným zástupcům nebo právním nástupcům. Soudům a úřadům smí poštovní podnik vydat dopravované a zprostředkované zprávy, sdělit údaje o nich nebo dovolit nahlížet do poštovních dokladů jen v případech stanovených zákonem.“*[42] Tímto ustanovením byla poštovním podnikům a jejich zaměstnancům nařízena povinnost mlčenlivosti, která měla výjimku v odstavci 3 v případě všeobecné povinnosti nahlásit určité trestné činy stanovené zákonem.

[40] Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích
[41] Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích
[42] Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích

Velmi důležité bylo zmocňovací ustanovení § 15 odst. 1): „*Vláda může nařízením svěřiti provádění některých úkonů veřejné správy v oboru telekomunikací národním výborům.“*[43] Na základě tohoto ustanovení mohla vláda přenést část výkonu státní správy na národní výbory. Následující zákon č. 110/1964 Sb., dostal toto přenesení na vyšší úroveň, protože došlo ke kompletnímu přenesení státní správy na tzv. organizace spojů. Tyto organizace funkci zajišťování telekomunikačních služeb pro fyzické a právnické osoby odsunuly na druhou kolej a za prioritu si daly vykonávání státní správy.[44]

5.5 Zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích

Jak tomu bylo v předchozích případech, i tady účinností nového zákona došlo ke zrušení jeho předchůdce. Jednalo se o zákon č. 72/1964 Sb., o telekomunikacích. Účinný byl ode dne 1. 7. 1964. Jednalo se o akci a reakci, kdy zákonodárce reagoval na enormně rychlý technický rozvoj v oblasti telekomunikací, hlavně telefonie, telegrafie, rozhlasu a televize. Podle statistik, které byly zmíněny na 26. schůzi národního shromáždění k vládnímu návrhu zákona o telekomunikacích, došlo k trojnásobnému navýšení počtu telefonních stanic od roku 1948 až do roku 1963. S narůstajícím počtem stanic šlo ruku v ruce i rostoucí množství telefonních hovorů a podaných telegrafů. S tím se samozřejmě zvyšoval i počet vydaných povolení, jelikož se jednalo o vzkvétající odvětví, které vynášelo. Nový zákon také vznikl proto, že stát potřeboval upravit a omezit možnost vzniku vlastních telekomunikačních sítí pro některé organizace. Podle socialistické státní správy to narušovalo hospodárnost budování telekomunikačních zařízení a docházelo ke zpomalení rychlosti ve vývoji telekomunikací.

Zákon měl dosáhnout vysněného cíle, kdy by vznikla jednotná telekomunikační síť pro všechny uživatele k uspokojování jejich potřeb. Tuto jednotnou síť by spravovala státní správa a veškeré výnosy by připadly státu. Její právní vymezení se nachází hned na začátku v ustanovení § 2 a 3. O jednotnou síť se má konkrétně starat Ústřední správa spojů, která je ústředním orgánem státní správy pro řízení spojů. Orgán má svůj právní základ pro vznik v zákonném opatření č. 3/1963 Sb., o nové organizaci ústředního řízení v odvětví paliv,

[43] Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích
[44] Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích

energetiky, dopravy a spojů. Zákon ministerstvo dopravy a spojů rozdělil na dva samostatné orgány. V čele Ústřední správy spojů stál vedoucí, jenž byl jmenován prezidentem na návrh vlády.[45]

Zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích jako takový platil přes 35 let. Měl 25 paragrafů a byl rozdělen na 10 oddílů. Obsahově byl velmi podobný svému předchůdci až na určité výjimky zmíněné níže. Mezi nejdůležitější oddíly patřily oddíly číslo IV, V, VIII a IX. Poslední zmíněný oddíl specifikoval orgány státní správy a upravoval řízení před nimi. VIII. Části se týkal telekomunikačního tajemství, které je možné najít i v předchozím výše zmíněných zákonech. Tady ovšem není uložena povinnost porušit mlčenlivost a oznámit určité trestné činy. Pátý oddíl sloužil k ochraně telekomunikací a čtvrtý určoval poplatky a úhrady za využívají zařízení a služeb. Tyto poplatky a úhrady se vztahovaly na každého, kdo používal jednotnou síť, i na všechny subjekty, kterým organizace vybudovala či dala do péče telekomunikační zařízení. V. oddíl klade větší důraz na ochranu proti škodlivému rušení a mechanickému poškozování, v čemž byl rozdíl oproti předchozí právní úpravě. *§ 11 „(1) Telekomunikační zařízení lze chránit ochrannými pásmy, v nichž jsou v rozsahu stanoveném prováděcími předpisy zakázány nebo omezeny stavby, zařízení, úpravy povrchu a porosty, které by mohly ohrozit telekomunikační zařízení a jejich plynulý, bezpečný a nerušený provoz. Stejným způsobem mohou být zakázány nebo omezeny některé činnosti v ochranných pásmech nebo v jejich blízkosti.“*[46] Ochranná pásma měl za úkol vymezit národní výbor na návrh příslušných subjektů určených zákonem. Nově zde byla i právní úprava týkající se nemovitostí a opatření k efektivnímu využívání telekomunikací. Co zde ovšem nenajdeme, jsou ustanovení týkající se stížnosti. Jediné, čeho se poškozený mohl domáhat, bylo vrácení úhrad nebo poplatků. Toto právo mohl uplatnit každý, pokud na síti vznikla závada nebo porucha. Své právo ovšem musel uplatnit do 6 měsíců ode dne vzniku závady u organizace spojů. Když takto neučil právo zaniklo.[47]

Zákon byl za svou dlouhou působnost jinými zákony upravován nebo novelizován. Například zákon č. 133/1970 Sb., o působnosti federálních

[45] Zákon č. 110/1964 Sb., zákon o telekomunikacích
[46] Zákon č. 110/1964 Sb., zákon o telekomunikacích
[47] Zákon č. 110/1964 Sb., zákon o telekomunikacích

ministerstev přesunul působnost pro oblast spojů do rukou Federálnímu ministerstvu spojů. Byl zrušen ke dni 1. 1. 1989 zákonem č. 194/1988 Sb.[48]

Další upřesnění přinesl Telefonní řád, který byl vydaný vyhláškou č. 177/1975 Sb., federálním ministerstvem spojů. Telefonní řád a Telefonní sazebník byly vydány jako zvláštní publikace a bylo možné jej získat v nakladatelství dopravy a spojů. Telefonní sazebník, jeho změny a doplňky byl vyhlašován ve Věstníku federálního ministerstva spojů. A podmínky pro mezinárodní telefonní styk bylo možné najít v Mezinárodním telefonním řádu, který vydala Mezinárodní telekomunikační unie, protože vyhláška určila rozsah platnosti pouze na území Československé socialistické republiky. Telefonní řád určil podmínky pro zřizování a používání telefonních zařízení. V telefonním sazebníku se mohl adresát dovědět sazby účtované za využívání a budování telefonních zařízení. Vyhláškou se zrušil předchozí Telefonní řád z roku 1965.[49]

Změny působnosti federálních ústředních orgánů přišly se zákonem č. 194/1988 Sb., kdy pro tuto práci je klíčové ustanovení § 94 odst. 1 písm. e), f), g) a h): *„Federální ministerstvo dopravy a spojů řídí a vykonává přímo nebo prostřednictvím organizací pověřených na základě zákona státní správu a státní odborný dozor ve věcech […] e) pošt, f) telekomunikací, g) radiokomunikací, h) dodržování přidělených kmitočtů nebo kmitočtových pásem“.*[50]

5.6 Zákon č. 150/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 110/1964Sb., o telekomunikacích

Zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích čekala velká novelizace, která přišla se zákonem č. 150/1992. Ten přinesl určité změny a doplnění, které zákon č. 110/1964 nutně potřeboval kvůli zastaralosti textu, ale i právním změnám telekomunikací, jež zavedly státy západní Evropy. Mnoho autorů si pokládá otázku, proč zákonodárce rovnou nevydal nový zákon, ale místo toho vydal jen dílčí novelizaci. Při hledání odpovědi mnoho z nich odkazuje na důvodovou zprávu k vládnímu návrhu zákona č. 150/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích. Zákonodárce jako důvod změny uvádí tendence k liberalizaci telekomunikačního trhu v zemích Evropských

[48] Zákon č. 133/1970 Sb., zákon o působnosti federálních ministerstev
[49] Vyhláška č. 177/1975 Sb., vyhláška federálního ministerstva spojů, kterou se vydává Telefonní řád
[50] Zákon č. 194/1988 Sb., zákon o působnosti federálních ústředních orgánů státní správy

společenství (dále jen „ES“). Komise Evropských společenství v roce 1987 přijala dokument Green Paper od Telecommunications, který určil zásady pro liberalizaci telekomunikačního trhu. Na základě dokumentu ES akceptovala určité direktivy a ty se staly závazné pro členské státy ES. Důvodová zpráva zmiňuje i fakt, že tendence k liberalizaci neměly jen státy ES ale i jiné země, což se projevilo při projednávání obchodu v rámci GATT. Cílem novelizace bylo vytvořit u nás stejné předpoklady v oblasti telekomunikací, jaké vznikaly ve vyspělých zemích, a zpřístupnit tak podnikatelskou činnost v tomto odvětví i jiným subjektům, než byly organizace spojů, a to i soukromým podnikatelům. Dále je podle zákonodárce velice důležité rozdělení správních a podnikatelských činností, a to založením samostatných správních úřadů telekomunikací, které budou zcela separovány od organizací, které spravují telekomunikační zařízení a poskytují dané služby. Protože do doby před novelizací byla zákon zařízena podjatost orgánu, který rozhodoval o stížnostech. Díky tomu vznikaly absurdní situace, kdy o stížnosti ohledně výše zmíněného vyúčtování nebo o kvalitě poskytované služby vydával rozhodnutí přímo poskytovat napadené služby, který by rozhodl sám proti sobě, pokud by stížnost schválil. Bohužel v tomto případě nedošlo k naplnění všech cílů uvedených v návrhu zákona. Jako důvod, proč zvolil formy novelizace, autor důvodové zprávy uvádí nutnost rychlého zařazení liberalizačních trendů do našeho právního řádu. Také se dovolává toho, že podobné řešení formou novelizace zvolilo i spoustu jiný států např. Francie nebo Švýcarsko. Jako další argument pro dílčí novelu autor uvedl, že cesta, na jejíž konci dojde k demonopolizaci a liberalizaci v telekomunikacích, není ještě zdaleka u konce a bude nutné promítnout další změny do našeho právního řádu. Pokud si shrneme hlavní důvody, tak novelizace byla kvůli krátkému času pro provedení změn zákona, trendu liberalizace ve státech ES a toho, že zákonodárce očekával zavedení dalších právních změn zákona.[51]

Zákon č. 150/1992 Sb. byl platný i účinný od 24. 4. 1992 až do 1. 7. 2000. Skládal se ze tří článků. Přinesl novou definici nejen pojmu telekomunikační zařízení, ale nově formuloval i pojmy jako koncový bod sítě, telekomunikační výkony nebo telefonní služba. Například zákon formuloval telefonní službu jako telekomunikační službu pro veřejnost, která spočívá v zajišťování přepravy

[51] Důvodová zpráva Vládního návrhu zákona č. 1276 z roku 1992, kterým se mění a doplňuje zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích Dostupný z: https://www.psp.cz/eknih/1990fs/tisky/t1276_01.htm.

mluvené řeči v reálném čase mezi koncovými body telekomunikační sítě. A oproti dřívější úpravě tu máme rozlišení mezi telefonní službou a telekomunikační službou, která podle zákona přepravuje převážně informace pomocí telekomunikačních zařízení. Samozřejmě nové definice pojmů také vznikly kvůli synchronizaci s definicemi ve směrnicích ES. Bylo upraveno i ustanovení § 2, které upravilo definici jednotné komunikační sítě, upravila, co pod tuto síť spadá i změnila podmínky pro začlenění jiných telekomunikačních zařízení, zřízených mimo jednotnou telekomunikační síť.[52]

Velkými změnami prošla i působnost v oblasti telekomunikací. Pokud si vzpomenete naposledy výše v textu zmíněná telekomunikace spadala pod federální ministerstvo dopravy a spojů od roku 1988. Toto privilegium měly jen necelé čtyři roky, jelikož kvůli rozdělování republiky muselo dojít k předělání státních struktur zákonem č. 474/1992 a ten přenesl působnost na ministerstvo hospodářství s výjimkou správy kmitočtového spektra určeného pro rozhlasové a televizní vysílání.[53] Ministerstvo hospodářství dokonce zřídilo i Český telekomunikační úřad, což mělo dokázat snahu o rozdělení správní a provozní činnosti. Vznikl SPT Telecom, s.p., ale již roku 1996 přešla působnost na základě nového zákona na Ministerstvo dopravy a spojů. Ano, dalo by se říct, že správa v oblasti telekomunikací byla přehazována mezi ministerstvy jako horký brambor. Již v roce 2000 se to opět změní kvůli nabytí účinnosti nového zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích, který si rozebereme níže.

5.7 Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů

Jak zákonodárce očekával v návrhu zákona č. 150/1992 Sb., právní úprava a vývoj společnosti čím dál tím více směřoval k demonopolizaci a liberalizaci telekomunikačního odvětví. Takže zákon č. 110/1964 Sb., i když byl po novelizaci, stále méně a méně odpovídal úpravám jiných států a tržně ekonomickému konkurenčnímu prostředí. I přes jisté ústupky starý zákon stále podporoval monopolní režim, jelikož docházelo k rozkvětu telekomunikací, začali se objevovat i investoři, kteří ovšem odmítali své peníze investovat do něčeho, co byl převážně státní monopol bez větší konkurence. A jelikož nám vznikl nový

[52] Zákon č. 150/1992 Sb., zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích

[53] Zákon č. 474/1992 Sb., zákon České národní rady o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky

zákon je jisté, že zákonodárce usoudil, že daná situace si žádá vydání nového zákona a nejen další dílčí novelizaci toho starého. Náš právní řád musel držel krok s právními úpravami ostatních členských států ES a musel vytvořit atraktivní prostředí pro podnikatele a investory, které lákalo vkládat peníze do telekomunikací. Samozřejmě s právní úpravou ve prospěch podnikatelů musela přijít i ochrana spotřebitele. Ty také bylo nutné nalákat jistou právní jistotu. Navíc s narůstajícím počtem podnikatelů, který si jsou navzájem konkurenty, vzrůstají i rizika. Aby mohl vzniknout fungující trh založený na volné soutěži, musel byl přijat nový zákon, jenž by to zařídil. Díky tomu se zrodil výše zmíněný zákon č. 150/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů. Vznik zákonu ale nebyl procházkou v růžové zahradě a oproti svým předchůdcům vznikal velmi dlouho. Přijat byl až na třetí pokus. Délku schvalovacího procesu ovlivnily okolností události v podobě Sarajevského atentátu a pak vývojem politiky u nás zakončené předčasnými volbami. Nové vládě se nelíbil předchozí návrh zákona, kvůli tomu že by až příliš liberalizoval trh telekomunikace. Takže byl vydán nový návrh, který nebyl ani zdaleka tak přívětivý pro ostatní podnikatele, jak se původně zamýšlelo.[54] Zákonodárce tak § 76 odstavec 4 nechal jistou výhodu pro dominantního operátora. Díky tomuto ustanovení mohl provozovatel s výrazným podílem na trhu využít dvouletého odkladu vykonání povinnost umožnit svým zákazníkům přenesení telefonního čísla k jinému poskytovateli. Toto ustanovení o dva roky zpomalilo vytvoření konkurenčního prostředí, jelikož velmi omezilo množství potencionálních zákazníků pro nové provozovatele.[55]

Zákon se stal účinným 1. 7. 2000 a skládal se ze 118 paragrafů. Otevření trhu bylo naplánované na 1. 1. 2001. Toto skvělé načasování zařídilo, že si zájemci stihli zařídit své licence, ale už nestihli uzavřít propojovací smlouvy. Takže i po "otevření trhu", který měl omezit sílu a tržby poskytovatele Český Telecom, a.s., stejně nevznikla žádná konkurence, a ještě chvíli se hřál na monopolním výsluní.[56]

Teď se pokusím shrnout, podle mého názoru, další důležité paragrafy nového zákona. Jako první jen tak letmo zmíním ustanovení § 2, který známé už

[54] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 25.01.2023]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.
[55] Zákon č. 151/2000 Sb., zákon o telekomunikacích a o změně dalších zákonů
[56] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 25.01.2023]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.

z předešlých zákonů, jelikož se jedná o definici různých pojmů. Na rozdíl od dřívějších zákonů je zde definováno mnohem více pojmů od telekomunikačního zařízení, veřejné telekomunikační sítě, uživatele telekomunikační sítě, přes rozhraní veřejné telekomunikační sítě, až po regulaci v daném odvětví. Zákon například rušení definuje jako: *„(17) Rušením se rozumí nežádoucí účinek elektromagnetické energie, který může negativně ovlivnit funkci telekomunikačních zařízení, popřípadě kvalitu telekomunikačních služeb.“*[57] Třeba rádiové vlny jsou popsány jako elektromagnetické vlny, které se šíří prostorem bez jakéhokoliv vedení o kmitočtech od 9 kHz do 3 000 GHz. Můžeme se zde dozvědět i rozdíl mezi uživatelem a účastníkem nebo připojením a propojením.

Jako druhé tu máme ustanovení § 3, které zřídilo Český komunikační úřad. Tento úřad byl prvním svého druhu. Vznikl jako výsledek snahy o oddělení správní činnosti od podnikatelské. Jednalo se o správní a regulační úřad. Úřad byl ve své činnosti zcela nezávislý na poskytovatelích služeb a tím pádem mohl nezaujatě posuzovat konkrétní situace a udělovat sankce při protizákonném jednání. Do vedení úřadu byl vládou jmenován předseda, kterého také mohla odvolat. Návrh vládě předkládal ministr dopravy a spojů. Na tuto pozici mohl být navržen pouze bezúhonný občan ČR s ukončeným vysokoškolským vzděláním v oboru telekomunikací nebo práva nebo ekonomie a má za sebou 5 let praxe v řídící činnosti v telekomunikační oblasti. Jedno funkční období mohlo trvat maximálně 4 roky a post předsedy mohl vykonávat maximálně dvě po sobě jdou období. Úřad sídlil v Praze. Odstavec 6 zakazoval souběh funkce předsedy úřadu a jiných funkcí stanovených zákonem, aby byla zajištěna jeho nezávislost a nestrannost. Poslední odstavec konkretizoval případy, kdy bylo možné předsedu odvolat z jeho funkce.

V zákoně najdeme slovo poplatky dvaadvacetkrát. Mluví se zde o poplatcích za přidělené kmitočty, o výši poplatku za přidělení čísla, kdo bude poplatky v případě nutnosti vymáhat, jaké poplatky může Úřad vybírat a najdeme zde i sazebník správních poplatků. Bohužel i přes tak častý výskyt tohoto slova, zde není určena výše nebo způsob jejího určení v případě propojovacích smluv s monopolním poskytovatelem, který tento fakt velmi zneužíval ve svůj prospěch a chtěl si účtovat cenu vyšším, než byla finální cena za samotný hovor. Naštěstí se ostatní poskytovatelé již mohli obrátit na Český telekomunikační, úřad dále jen

[57] Zákon č. 151/2000 Sb., zákon o telekomunikacích a o změně dalších zákonů

ČTÚ, který Českému Telecomu, a.s. stanovil pevnou cenu i podmínky propojení, aby již nedocházelo ke zneužívání dominantní postavení.[58]

V celém zákoně najdeme určené různé povinnosti a oprávnění ČTÚ. Například uděluje a odebírá licence k provozu telekomunikačních sítí. Má pravomoc rozhodnout o uspořádání hranic veřejné telefonní sítě. Vydává generální licence. Stanovoval ceny za univerzální službu. Ustanovení § 56 upravuje kmitočtové plány.[59] Úřad je povinen sestavit kmitočtový plán, ve kterém musí zajistit účelné a hospodárné využití kmitočtů a kmitočtových pásem. Jelikož počet vhodných frekvencí tedy kmitočtů byl omezený. Odstavec 6 daného ustanovení umožňoval ČTÚ upřednostnit veřejný zájem a využít kmitočty pro poskytování univerzální služby. Ustanovení § 95 stanovilo ČTÚ pravomoc vydávat rozhodnutí v případě sporu o propojení sítí nebo o přístupu k sítí, případně i o změnách smluv o propojení sítí. Mohl ukládat, vybírat a vynucovat plnění pokut za porušení povinností stanovených zákonem. Rozhodoval spory o povinnosti účastníka k finančnímu plnění, které mu vyplývalo ze smlouvy mezi ním a provozovatelem. Celkově rozhodoval o sporech tam, kde zákon nestanovil jinak. Také mu byla udělena pravomoc rozhodnout o námitkách vůči vyřízení reklamace vyúčtování cen za telekomunikační služby. Později po vzniku ustanovení § 37a, kterému se podrobněji věnují níže, musel ČTÚ podle § 37b odst. 1) písmeno d řešit spory ohledně odmítnutí zpřístupnění účastnického vedení kvůli technické neproveditelnosti.

Jako další stojí za zmínku ustanovení § 29, kdy mě osobně přijde, že si tvůrce zákona trochu protiřečí. Na jednu stranu tu máme ustanovení § 76, který nechává dominantnímu poskytovateli Český Telecom, a.s. dva roky na převod čísel a volnou volbu poskytovatele, ale na druhou stranu zde § 29 vytváří asymetrické rozložení trhu zásahem státu, aby rozpohyboval fungování konkurenčního volného trhu. Bylo jasné, že noví poskytovatelé ze začátku nebudou mít šanci konkurovat někomu, kdo si své postavení poklidně vybudoval již v době, kdy byl trh čistě monopolní, a nemusel tedy bojovat o své místo na špičce "potravního" telekomunikační řetězce. Proto stát zákonem reguloval ceny univerzální služby, kterou poskytoval dominantní Český Telecom, a.s., ale ceny analogických služeb od nových poskytovatelů nijak omezovány nebyly, takže na ně měl přirozený vliv pouze trh. Tato asymetrická regulace by měla postupně

[58] Zákon č. 151/2000 Sb., zákon o telekomunikacích a o změně dalších zákonů
[59] Zákon č. 151/2000 Sb., zákon o telekomunikacích a o změně dalších zákonů

slábnout až do chvíle, kdy dojde k vyrovnání tržních sil poskytovatelů a tím pádem již regulace nebude zapotřebí.[60]

Klíčový zlom v procesu liberalizace nastal ve chvíli, kdy bylo možné zvolit si poskytovatele pevné telefonní služby. Což zákon umožnil v ustanovení, již zmíněného § 76 ale odstavce 1 a 3, kdy poskytovatel musel nejpozději do 30. 6. 2002 umožnit přístup ke službám jakéhokoliv propojeného poskytovatele. K tomu nejdříve docházelo ručním zadáním individuální předvolby před samotné volané číslo. Díky předvolbě byl hovor veden přes vybraného poskytovatele. Na přelomu roku 2003/2004 se už nemusela zadávat předvolba, jelikož spotřebitel si mohl vybrat trvalého poskytovatele.[61]

První novelizace zákon č. 150/2000 Sb., přinesla další omezení dominantního poskytovatele. I když se účastník rozhodl trvale změnit poskytovatele, stále musel platit za účastnické vedení, které mu poskytl. To určitým způsobem vyřešila novela zákona o telekomunikacích, provedena zákonem č. 225/2003 Sb. Novela musela být v souladu z nařízení ES 2887/2000 Evropského parlamentu a Rady. Ukládala dominantnímu poskytovateli povinnost zpřístupnit účastnické vedení. Takže účastník pak za vše platil jen svému zvolenému poskytovateli. Novelizace přidala do zákona nové ustanovení § 37a. Byly možné dvě formy zpřístupnění buď plný nebo sdílený přístup. U plného přístupu získal alternativní operátor celé frekvenční pásmo. U sdílené přístupu měl operátor přístup jen k DSL službě a Český Telecom, a.s. si ponechal hlasové služby. Právo alternativních operátorů použít tuto možnost bylo založeno na referenční nabídce, tu musel Český Telecom, a.s. zveřejnit v Telekomunikačním věstníku. V rámci demonopolizace jako další na seznamu byla přenositelnost čísla, kdy roku 2003 bylo možné přenést si číslo pevných sítí.[62]

Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů byl zrušen až po téměř pěti letech své platnosti a to dne 1. 5., kdy nabyl účinnosti nový zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). Tento zákon je stále účinný, takže se mu bude detailně věnovat následující kapitola této diplomové práce.

[60] Zákon č. 151/2000 Sb., zákon o telekomunikacích a o změně dalších zákonů
[61] Zákon č. 151/2000 Sb., zákon o telekomunikacích a o změně dalších zákonů
[62] Zákon č. 225/2003 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,….

6. Česká právní úprava

6.1 Současná právní úprava zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Tato kapitola diplomové práce se podrobněji věnuje současné právní úpravě podnikání v elektronických komunikacích. Celé odvětví elektronických komunikací se stále vyvíjí a posouvá dopředu. Jsou objevovány nová zařízení nebo zdokonalována ta starší, aby byla výkonnější, zvládala složitější úkoly za kratší čas atd. Technologie z odvětví elektronických komunikací mají čím dál tím větší vliv i na životy jednotlivců v různých směrech. Díky tomu je větší množství podnikatelů v dané oblasti, protože nám narůstá i počet koncových uživatelů a volný trh se rozrůstá. Proto je nutné toto odvětví upravovat zákony, které reagují na vyvíjející se situaci. Bohužel je všeobecně známo, že právo je vždy o krok pozadu za dobou. I přes tento fakt se zákonodárce snaží aktuálně opravovat zákony, který se musí vyvíjet už jen kvůli lepším definicím pojmů.

Jak již bylo naznačeno výše, v této kapitole se budeme věnovat hlavně zákonu č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích (dále označováno jako „ZEK“). Tato úprava není jedinou, která má vliv na podnikání v telekomunikacích. Dále tu máme zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů. A samozřejmě musíme zmínit zákony, které upravují práva a povinnosti v podnikání obecně. Z veřejného práva musíme zmínit Správní řád, Stavební zákon a Zákon o správních poplatcích. Ze soukromého práva tu je Občanský zákoník a Obchodní zákoník. Jsou tu i speciální zákony, které by bylo dobré uvést. Jedná se například o Zákon o Českém rozhlase, Zákon o České televizi nebo o Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Všechny tyto tři právní úpravy se věnují oblasti televizního a rozhlasového vysílání, takže se jim tato diplomová práce nebudu podrobněji věnovat. [63]

Jak už název samotného zákona napovídá, předmětem regulace už není telekomunikace, ale je jím elektronická komunikace. Toto označení je výstižnější, jelikož pokryje širší okruh upravovaných služeb. Vznik nového zákona dostal

[63] NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.

první impuls již před vstupem České republiky do EU, protože se naše republika navázala, že implementuje směrnice ES do svého vnitrostátního právního řádu. Vliv na to měl i nový regulační rámec 2003, který Evropský parlament a Rada odsouhlasily v roce 2002. I v tomto případě se jednalo o reakci na pokrok v odvětví telekomunikace. Vedlo to k tomu, že Česká republika transponovala požadavky směrnic regulačního rámce do svého právního řádu přes ZEK. Protože bylo potřeba provést změny všech částí existující návrhu, rozhodl se zákonodárce pro vydání nového zákona, nikoli pro novelizaci, jelikož tou by nebylo možné dosáhnout požadovaného výsledku. K implementování směrnice formou nového zákona se uchýlila většina členských státu. Autor důvodové zprávy nového zákona, uvedl jako hlavní cíl zrychlení procesu výstavby moderních komunikačních sítí, díky čemuž by bylo možné uživatelům poskytovat vysoce kvalitní a cenově přijatelné služby. Nová právní úprava má usnadnit podnikatelům vstup na trh. Lépe definuje pravomoci a samotné postavení ČTÚ jakožto regulačního orgánu. Zákon nově bere větší ohledy na zájmy a práva účastníků a uživatelů sítí a služeb elektronických komunikací. Celkově nový právní rámec podporuje rozkvět služeb a sítí elektronických komunikací.[64]

Na první pohled by se mohlo zdát, že se ZEK skládá z analogických institutů jako jeho předchůdce. Pokud se ale na tyto instituty podíváme podrobněji, zjistíme, že se od sebe obsahově velmi liší. Díky právu ES se musel zákon začít zabývat problematikou ochrany spotřebitele, ochranou osobních údajů a problematikou analýz trhů. Dále se už práce bude více věnovat samotnému textu zákona a jeho jednotlivým důležitým ustanovením.

6.1.1 Úvodní ustanovení

Tato podkapitola se bude věnovat úvodnímu ustanovení a jeho obsahu. § 1 je určen předmět úpravy. *" (1) Tento zákon upravuje na základě práva Evropské unie podmínky podnikání, podmínky výkonu komunikační činnosti a výkon státní správy, včetně regulace trhu, v oblasti elektronických komunikací."* Odstavec dva pak vylučuje z působnosti zákona obsah rozhlasového a televizního vysílání, finančních služeb a některých služeb informačních společností.[65]

[64] Důvodová zpráva k zákonu č. 127/2005 Sb. ze dne 8. 9. 2004

[65] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Čím více se oblast telekomunikací vyvíjí, tím víc pojmů musí zákon definovat, a proto se ustanovení s formulací pojmů stávají delší a delší. Stejně jako jeho předchůdce i ZEK rozlišuje pojem účastník od uživatele. Účastníkem se rozumí ten, kdo s poskytovatelem uzavřel smlouvu, ale uživatelem je ten, kdo veřejně dostupné služby využívá. Podnikatelem se smyslu tohoto zákona se pak myslí operátor, který poskytuje nebo je oprávněn zajišťovat veřejnou komunikační síť nebo k tomu určené prostředky. Asi nejdůležitější definici celého ustanovení najdeme v odstavci 3 písmeno a), kde je vymezení služby elektronických komunikací, což je služba, která je obvykle poskytována za úplatu pomocí sítí elektronických komunikací. Patří sem služba přístupu k internetu, interpersonální komunikační služba a jako poslední se sem řadí služby, které spočívají buď zcela nebo částečně v přenosu signálů, třeba přenosové služby využívané pro poskytování služby komunikace mezi stroji a pro rozhlasové a televizní vysílání. Opět jsou zde stanoveny výjimky, které jsou vyloučeny z působnosti zákona. Nepatří sem služby poskytující obsah přenášený prostřednictvím sítí a služeb elektronických komunikací nebo vykonávající redakční dohled nad tímto obsahem. Jedná se například o obsah televizního nebo rozhlasového vysílání, tyto služby nejsou zahrnuty pod ZEK a tím pádem se na ně ani nevztahuje regulace ČTÚ.[66]

6.1.2 ČTÚ – Český telekomunikační úřad

Český telekomunikační úřad se objevil již v zákoně 151/2000 Sb. Přesto byl v ZEK v § 3 odst. 1 znovu zřízen pod stejným názvem. Ale oproti svému předchůdci mu nový zákon zařídil rozšíření působnosti na oblast elektronických komunikací. Jak již bylo zmíněno výše toto označení v sobě má pokrytou širší oblast regulovaných služeb. Vznikl jako ústřední správní úřad, který bude vykonávat státní správu ve věcech určených zákonem. Sídlo zůstalo zachováno v Praze. A nově je ČTÚ brán jako účetní jednotka, která má vlastní kapitolu ve státním rozpočtu České republiky.

Informace o organizaci ČTÚ, které jsme dříve našli hned v § 3, tak v novém zákoně je najdeme až v § 107. Nově má úřad pětičlennou Radu Úřadu (dále jen "Rada"). Jeden ze členů Rady je předsedou Rady, může jim být pouze

[66] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

člen rady. Předseda Rady je v čele ČTÚ a jedná jeho jménem. Dále koriguje aktivitu Rady a v jeho nepřítomnosti tuto funkci za něj přebírá jím pověřený člen Rady. Předseda je brán za služební orgán a má pravomoc dávat příkazy státnímu zaměstnanci k výkonu státní služby podle zákona o státní službě. V zákonem stanovených případech rozhoduje Rada. Členy a předsedu jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra průmyslu a obchodu. Funkční období členů trvá 5 let a každý rok dojde ke jmenování jednoho nového člena Rady. Na místo předsedy je jmenován člen, a to na dobu, která mu zbývá do konce jeho členství v Radě. Ovšem tato doba nesmí překročit hranici tří let. Aby člověk mohl být jmenován do funkce člena Rady musí splnit kritéria stanovená v odstavci 3. Musí se jednat o občana České republiky, který je plně svéprávný, bezúhonný. Který získal minimálně 5letou praxi v oboru elektronických komunikací, ekonomie nebo práva. Úspěšně dokončil vysokoškolské studium v magisterském oboru. Funkce člena zanikne uplynutím funkčního období, pokud je vládou odvolán z funkce, vzdáním se funkce, nabytím funkce neslučitelné s funkcí člena Rady, nabytím právní moci rozsudku soudu o omezení svéprávnosti nebo o spáchání úmyslného trestného činu. A posledním případem, kdy dojde k zániku, je úmrtí nebo prohlášení za mrtvého. Funkce neslučitelné s funkcí člena Rady najdeme v odstavci 4, zákonodárce tímto krokem zajistil nezávislost a nestrannost ČTÚ vůči státu. Rada rozhoduje demokratickým hlasováním, každý člen má jeden hlas. Rada dojde k rozhodnutí, pokud pro něj hlasovali alespoň 3 členové z pěti. O hlasování je sepsán protokol. V odstavci 9 jsou činnosti Rady rozděleny na ty, co schvalují a na ty o kterých rozhodují. Schvaluje statut Úřadu, plán jeho činnosti, návrh rozpočtu a závěrečný účet ČTÚ, jednací řád, spisový a podpisový řád, zprávy o aktivitách ČTÚ a jako poslední schvalují návrhy prováděcích právních předpisů. Rada má pravomoc rozhodnout o rozhodnutí o ceně, o opatřeních obecné povahy, dále může rozhodnout, jestli se jedná o podnik s významnou tržní silou a uložit mu povinnosti s tím spojené podle § 51 odst. 6 ZEK. Dále může rozhodnout o určení poskytovatele univerzální služby, kde se musí řídit a postupovat podle § 39, ještě rozhoduje o opravných prostředcích proti rozhodnutím, které vydal předseda Rady. Proti rozhodnutím Rady nejsou přípustné opravné prostředky.[67]

[67] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Ustanovení § 107 odst. 11: *"Předseda Rady v prvním stupni rozhoduje v řízení podle § 22, 22a, 22b, 23 a 127. Stanoví-li zákon, že o věci rozhoduje Úřad, statut Úřadu může stanovit, že v daném případě, s výjimkou ustanovení odstavce 8, v prvním stupni rozhoduje předseda Rady."* Předseda Rady rozhoduje o přidělení rádiových kmitočtů, o změně přídělů nebo o odnětí. Podnikatel může na jiného převést své právo k přiděleným kmitočtům, pokud mu k tomu předseda udělí souhlas. Podle § 127 má pravomoc rozhodovat spory mezi osobami vykonávajícími komunikační činnosti. Definici komunikační činnosti najdeme v ZEK § 7 odst. 1, pod komunikační činnosti spadá zajištění sítí elektronických komunikací, poskytování služeb a provozování přístrojů. Určení přístrojů se nachází v § 73 tohoto zákona.

V ustanovení § 108 pak zákonodárce taxativně určil působnost ČTÚ. To o kolik se jeho působnost rozrostla oproti působnosti v dřívějším zákoně zjistíme již po vizuální stránce, kdy odstavec jedna končí až písmenem z. Po působnosti ČTÚ tedy třeba spadá rozhodování ve sporech, ukládání povinnosti nepeněžitého plnění, ověřování odborné způsobilosti k obsluze vysílacích rádiových zařízení, stanovuje výši poplatků, které také vybírá a vymáhá, to samé platí pro pokuty, které uloží, zřizuje a spravuje radiokomunikační účet, vykonává státní statistickou službu, zařizuje vydávání Telekomunikačního věstníku pomocí portálu veřejné správy a vydává prováděcí právní předpisy v oblasti elektronických komunikací v rozsahu zmocnění podle tohoto zákona. ČTÚ při výkonu svých pravomocí není podřízen žádnému jinému správnímu úřadu. Odpovědnost za jeho aktivity je zajištěna formou skládání účtu vládě a pak je povinen poskytovat informace Parlamentu. Tato povinnost je zakotvena v § 110 ZEK, kde je určen vztah Úřadu k Parlamentu a vládě ČR. [68]

6.1.3 Regulace podle zákona o elektronických komunikacích

Regulace je jednou z důležitých funkcí jakéhokoliv zákona v kterémkoliv právním odvětví. Jedná se o jeden z hlavních důvodů vzniku práva jako takového, aby regulovalo chování lidí. Může jej regulovat preventivním způsobem nebo udělením sankcí. Účelem práva je uspořádat společenské vztahy a vytvořit ideální prostředí pro všechny. Právo má ideálně vytvořit takové podmínky, aby bylo ke

[68] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

všem spravedlivé, nikdo nebyl diskriminován a odvětví se mohlo dále pozitivně rozvíjet k lepším zítřkům. Jak už bylo zmíněno výše právo určuje i sankce, takže se upravuje i kontrola dodržování stanovených pravidel, vynucování dodržování a v případě porušení použití zmíněných sankcí. Regulace jako takové nemají jen omezovat, ale naopak mají zařídit prosperitu pro všechny subjekty, které se na trhu elektronických komunikací objevují.

Odvětví elektronických komunikací i v dnešní době stále potřebuje zásah zvenčí v podobě státní autority, aby regulovala trh právní úpravou. Úprava v právních předpisem se nezaměřuje pouze na eliminaci nechtěných tržních anomálií například v podobě monopolů, ale soustředí se i na vytvoření výše zmíněného ideálního prostředí pro všechny, které lze vytvořit třeba garancí zajištění určité minimální úrovně služeb, na kterou dosáhnout všichni účastníci, kteří se vyskytují na území naší země. Potřebu právní regulace můžeme přičítat historickému vývoji práva o telekomunikacích. Jak již bylo zmíněno výše v této diplomové práce, již zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích, tvořil na trhu jistou asymetrii ze strany státu, aby došlo k vytvoření fungujícího volného trhu. Stát tak musel činit, protože předchozí politické režimy a právní úprava dovolily vzniknout Českému Telecomu, který byl dominantním monopolem na trhu a samotná konkurence by neměla šanci se přes něj prosadit. Státní zásah do volného trhu bude postupně ustupovat až do chvíle, kdy nebude vůbec zapotřebí a na trhu dojde k rovnoměrnému rozložení sil a konkurence schopnosti. Toto řešil už zákon z roku 2000, takže je vidět, že se jedná o běh na dlouhou trať, když nám potřeba zásahu přetrvává i v roce 2005 a nezrušil to ani zákon č. 374/2021 Sb., který ZEK novelizuje.[69]

Celá Hlava II v zákoně o elektronických komunikacích upravuje regulaci od ustanovení § 4 až § 6. Ustanovení § 4 *„Regulace je prováděna za účelem nahradit chybějící účinky hospodářského soutěže, vytvářet předpoklady pro řádné fungování hospodářské soutěže a pro ochranu uživatelů a dalších účastníků trhu do doby dosažení plně konkurenčního prostředí.“*[70] Zde je opět zmíněno, to, co bylo řečeno už výše, zákonodárce počítá s tím, že časem nebude potřeba zásahů státu do fungování volného trhu. Ve chvíli, kdy se trh stane zcela konkurenčním

[69] ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 25.01.2023]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.

[70] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

prostředím, přestane stát jakožto autorita do tohoto prostředí zasahovat a vytvářet zde jisté asymetrie. Tato potřeba vychází z regulačního rámce ES, se kterým musí být náš právní řád v souladu. Proto existuje povinnost analyzovat relevantní trhy. Analýza relevantního trhu bude detailněji rozebrána na dalších stránkách této diplomové práce.

Zákonnou definici regulace, je možné brát jako ukazatel směru, kterým by se měla budoucí zákonná a podzákonná regulace vytvářená ČTÚ kráčet. Měla by se snažit nahradit chybějící dílky hospodářské soutěže, chránit uživatele a účastníky, kteří jsou bráni jako slabší strana a budovat podmínky k řádné hospodářské soutěži.

Ustanovení § 5 ZEK ukládá Ministerstvu průmyslu a obchodu (dále jen "MPO") a ČTÚ povinnost podporovat hospodářskou soutěž. V demonstrativním výčtu ZEK určil základní zásady regulace. Tedy to, co mají MPO a ČTÚ při svém rozhodování zajistit. První zásada se týká uživatelům, kterým má být zajištěna možnost získat maximální výhody z hlediska možnosti zvolit si služby, kvality a ceny. Ustanovení počítá s touto možností i pro zdravotně postižené uživatele a osoby, u kterých s ohledem na jejich věk nebo sociální potřeby lze počítat s tím, že vyžadují speciální přístup. Dále MPO a ČTÚ musí svými rozhodnutími zamezit možnému narušování nebo omezování hospodářské soutěže v odvětví elektronických komunikací, včetně služeb přenosu obsahu. Musí zajistit efektivní správu a praktické používání rádiových kmitočtů a čísel. V ZEK není jen podpora rozvoje českého trhu v oblasti elektronických komunikacích, ale je tam dána i podpora vnitřního trhu Evropské unie v tomto odvětví. Jedná se například o odstranění překážek pro zajišťování sítí elektronických komunikací mezi členskými státy Evropské unie (dále jen "členský stát"). MPO a ČTÚ musí dávat přednost efektivnímu a mezi členskými státy organizovanému využívání rádiového spektra. Dále by měly schvalovat opatření, která povedou k usnadnění rychlého rozvoje nových bezdrátových komunikačních technologií. Zákon zmiňuje i podporu kulturní a jazykové rozmanitosti. Řeší i otázky koncových uživatelů, kterým by měl být umožněn přístup k sítím s velmi vysokou kapacitou a univerzální službě. A vidíme zde i důležitost ochrany spotřebitele, osobní údajů a soukromí, na které musí myslet ČTÚ i MPO.[71]

[71] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Musí se řídit zákon určenými zásadami nediskriminace, objektivity, technologické neutrality, transparentnosti a proporcionality uvedenými v § 6. Nediskriminace spočívá v tom, že MPO ani ČTÚ nesmí svým jednáním dopřát výhodu jednomu podnikateli či uživateli na úkor ostatních bez zákonem uloženého důvodu pro takové jednání. Objektivita znamená, že ČTÚ musí pravidelně sledovat a hodnotit jaký vliv mají použitá nápravná opatření na jednotlivé relevantní trhy i v mezidobý jednotlivých analýz, které provádějí podle zákona. Technologická neutratila spočívá v tom, že regulace nepřikazuje použití určitého druhu technologie např. použití jednoho jediného druhu mikroprocesoru Intel Core i7 od firmy Intel pro všechna zařízení. Kvůli zásadě transparentnosti musí ČTÚ vždy dostatečně odůvodnit vydaná opatření obecné povahy a rozhodnutí. Včas by měl podnikatelům a uživatelům poskytnout veškeré informace, které byly rozhodující pro posouzení věci. Samozřejmě tato povinnost platí jen pro informace, u kterých to nezakazuje ustanovení speciálního právního předpisu. Zásada proporcionality se uplatní ve chvíli, kde dojde ke střetu dvou a více zájmů chráněných právem. V tu chvíli dostává přednost to právo, které chrání důležitější, a tedy výše postavenou hodnotu s minimálním omezením druhého práva.

Regulaci v ZEK lze rozdělit na dva typy. První typ regulace podporuje vznik a růst samovolně fungují hospodářské soutěže. A ten druhý typ regulace nám pak chrání a podporuje veřejný zájem. Typy se nedělí jen podle subjektu, který podporují, ale i podle typu subjektů vůči kterým směřují. První typ je zaměřený na monopolní podniky s významnou trží silou, druhý se vztahuje obecně na všechny podnikatele, kteří se na trhu elektronických komunikací.[72]

6.1.4 Univerzální služba

Definice univerzální služby je hned v § 2 odst. 3 písm. g), univerzální službou je soubor služeb, které jsou konkrétně vymezené v § 38 ZEK. Tento soubor služeb musí být k dispozici ve stanovené kvalitě všem spotřebitelům na celém území republiky za přijatelnou cenu. Přijatelnou cenou se myslí dostupná cena což je cena, která bere v úvahu úroveň spotřebitelských cen a příjmy obyvatel. Díky této definici je vhodné zopakovat již zmíněnou povinnost ČTÚ

[72] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

zajistit koncovým uživatelům přístup k univerzální službě. Tuto službu zákonodárce převzal z práva ES ve směrnici Evropského Parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací, ze dne 7. března 2002.

Aby bylo zajištěno, že se ke službě dostane každý tak jak stanovil zákona, má ČTÚ pravomoc podle § 38. Díky tomuto ustanovení může úřad uložit povinnost poskytovat určité služby podnikateli, kterého uzná za vhodného. Jedná se o tyto dílčí služby:

a) přiměřený přístup k internetu v pevném místě, včetně připojení potřebného pro využívání služby,
b) přístup k hlasové komunikační službě v pevném místě, včetně připojení potřebného pro využívání služby,
c) přístup pro zdravotně postižené k předchozím 2 službám nejen v pevném místě, rovnocenný s přístupem, který využívají ostatní spotřebitelé, zejména prostřednictvím speciálně vybavených koncových zařízení,
d) doplňkové služby k dílčím službám, které jsou taxativně vypsány v daném ustanovení odstavec 2 písmeno d).
    1. Podrobný rozpis účtů,
    2. Bezplatné selektivní blokování odchozích volání, textových zpráv nebo multimediálních zpráv, nebo, je-li to technicky proveditelné, jiných podobných aplikaci se zvýšenou sazbou,
    3. Systémy předplatného,
    4. Postupné splácení ceny za připojení,
    5. Zvláštní opatření při neplacení účtů,
    6. Poradenství ohledně sazeb,
    7. Kontrola nákladů, deaktivace vyúčtování třetích stran.[73]

Zákon ukládá ČTÚ povinnost uložit podnikatelům, kteří poskytují dílčí službu podle odstavce 2 písm. a) nebo b), pokud si podali přihlášku a vyhověli podmínkám účasti ve výběrovém řízení. Těmto podnikatelům může ČTÚ uložit povinnost, aby umožnili osobám se zvláštními sociálními potřebami podle § 44 a 45 výběr cen nebo cenových plánů, které se liší od cenových plánů nabízených za normálních obchodních podmínek, aby zmíněné osoby měly přístup a možnost

[73] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

využít dílčí služby, a to nejen v pevném místě. Osoby se zvláštními sociálními potřebami jsou spotřebitelé, kteří mají zdravotní postižení nebo příjem nižší, než je 2,15násobek životního minima. Zkráceně je tato služba zákonem nazývána jako nabízení „zvláštní ceny“. Ztráty, které podnikateli vznikly kvůli této službě, mu zaplatí stát prostřednictvím ČTÚ. Univerzální službu poskytuje ten, komu byla ČTÚ uložena povinnost zprostředkovávat jednu nebo více dílčích služeb, které jsou napsané v odstavci 2 nebo nabízet zvláštní ceny podle odstavce 3.[74]

V době, kdy vzniká tato diplomové práce se na stránkách ČTÚ nenachází žádná informace o tom, že by některému z operátorů bylo nařízeno, aby poskytoval dílčí službu v rámci univerzální služby zmíněnou výše pod písm. a) a b). Takže žádný poskytovatel služeb elektronických komunikací momentálně není povinen zajišťovat službu připojení v pevném místě k veřejné telefonní síti ani službu přístupu v pevném místě k veřejně dostupné telefonní službě.

Na elektronické úřední desce ČTÚ pod sekcí univerzální službu je odkázáno na § 125, který pak zmiňuje § 107 a podle těchto ustanovení musí být informace, které se týkají univerzální služby, zveřejněny na elektronické úřední desce. 16. 2. 2022 bylo zveřejněno sdělení o zahájení přezkumu důvodu, jestli je potřeba v rámci univerzální služby uložit povinnost poskytovat dílčí službu doplňkových služeb.[75] Podle zákona č. 374/2021 Sb., má na tento přezkum 6 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona. Zákon je účinný ode dne 1. 1. 2022.[76] Český telekomunikační úřad dne 22. srpna 2022 vyhlásil v částce 8/2022 Telekomunikačního věštníku výběrové řízení na poskytovatele služby zvláštních cen. Téhož roku 7. září pak úřad odpovídal na otázky zájemců o účast ve výběrovém řízení. O 6 dní později zveřejnil odpovědi na dodatečné otázky v daném výběrovém řízení. Toto jsou poslední informace, které je možné na elektronické úřední desce dohled. Nejčerstvější zveřejněné vyhlášky se týkají zahájeného správního řízení ve věci stanovení výše čistých nákladů na poskytnutí univerzální služby za rok 2006 a 2008. Žádost o zahájení podala společnost O2 Czech Republic a.s., která byla dřívějším poskytovatelem univerzální služby. Tato společnost je právním nástupcem společnosti Český Telecom a.s. ČTÚ svým sdělením zrušil nejdříve povinnost připojení v pevném místě k veřejné telefonní

[74] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
[75] Český telekomunikační úřad. Elektronická úřední deska Dostupná z: https://www.ctu.cz/univerzalni-sluzba.
[76] Zákon č. 374/2021 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 127 Sb.,…

sítí a přístup v pevném místě k veřejně dostupné telefonní službě. Učinil tak ve sdělení čj. 46 450/2006-610.

Dříve do univerzální služby spadaly i dvě další dílčí služby. První se týkala pravidelného vydávání telefonních seznamů čísel účastníků veřejně dostupné telefonní služby a přístup koncových uživatelů k těmto seznamům. Druhá služba byla informační služba o telefonních číslech účastníků veřejně dostupné telefonní služby, dostupnou pro koncové uživatele. I tyto dvě povinnosti dříve vykonávala společnost O2 Czech Republic a.s., než je ČTÚ znovu neuložil. Tyto její povinnosti byly zrušeny zveřejněním sdělení ČTÚ čj. 87 435/2008-610/II. vyř., dne 21, listopadu 2008. Ten se tak rozhodl kvůli klesajícímu zájmu o tuto službu a existenci možných alternativ.[77] Tyto dílčí služby nenajdeme už ani v zákoně a byly zrušeny jednou z mnoha novel, kterými zákone prošel a jsou vypsané výše v této diplomové práci. Samozřejmě telefonní seznamy jako takové existují stále. Na internetu je možné najít zlaté stránky nebo službu telefonního seznamu poskytuje i stránka 1188.cz, jen už nejsou součástí univerzální služby. Pro zajímavost byla zrušena i dílčí služba v rámci univerzální služby v podobě poskytování služby veřejných telefonních automatů. Poslední byl rozebrán v obci Hlubyně dne 17. června 2021. ČTÚ svůj záměr neuložit povinnost poskytovat v rámci univerzální služby dílčí službu veřejných telefonních automatů oznámil 18. června 2020. Učinil tak ve sdělení čj. ČTÚ-48 172/2019-610/XIII. vyř. Povinnost byla uložena společnosti O2 Czech Republic a.s. do 31. prosince 2020. Důvodem byl klesající zájem uživatelů využívat tuto službu, průzkumy prokázaly, že lidé už používají jen mobilní telefony jako takové. V roce 2018 tvořil provoz VTA jen 0,07 %.[78] Neuložení povinnost na provozování veřejných telefonních automatů znamenalo ukončení dotací od státu, tím pádem se pro společnost O2 Czech Republic a.s. staly velmi neziskovou položkou a došlo k jejich demontování.

[77] Sdělení ČTÚ čj. 87 435/2008-610/II. vyř., dne 21, listopadu 2008 Dostupné z: www.ctu.cz.

[78] Sdělení čj. ČTÚ-48 172/2019-610/XIII. vyř. 18. července 2020 Dostupné z: www.ctu.cz

6.1.4 Podnikání v elektronických komunikacích

Obvykle se podnikání řídí zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). V oblasti elektronických komunikací je to jinak a ZEK si úpravu tohoto druhu podnikání sebral pro sebe. Takže podmínky podnikání v elektronických komunikacích speciálně upravuje sám zákon o elektronických komunikacích. Jen podmínky pro vznik oprávnění k poskytování interpersonálních komunikačních služeb nezávislých na číslech upravuje živnostenský zákon. První zmínka o podnikání je hned v § 1, kde je stanoveno, co ZEK upravuje. Zákon upravuje podmínky podnikání na základě práva EU. Druhá je ve vymezení pojmů hned v dalším ustanovení. Operátorem podnikatelem je ten, který poskytuje nebo má oprávnění poskytovat veřejnou komunikační síť nebo přiřazené prostředky. Jako další stojí za zmínky ustanovení § 8, které konkretizuje určité pojmy. Předmětem podnikání je zajišťování veřejných komunikačních sítí a poskytování služeb elektronických komunikací. Podnikat v tomto odvětví u nás může ten, kdo splňuje podmínky stanovené ZEKem a obecné podmínky. Aby fyzická osoba splňovala obecné podmínky tak musí být zletilá, plně svéprávná a bezúhonná. Pro právnickou osobu platí jen povinnost bezúhonnosti u každého člena statutárního orgánu.

Fyzická nebo právnická osoba, která se chystá podnikat v elektronických komunikacích, kromě výše zmíněné výjimky, musí předem o té skutečnosti informovat ČTÚ podle § 13. Činí se tak formou oznámení na elektronickém formuláři zveřejněném ČTÚ podle pokynů Sdružení BEREC týkající se vzoru pro oznámení. To je učiněno dnem jeho doručení Úřadu. Pokud oznámení nemá všechny obsahové náležitosti nebo chybí doložení o splnění obecných podmínek, tak ČTÚ neprodleně vyzve dotčenou osobu k odstranění vad ve lhůtě, kterou mu stanoví a která nesmí být kratší než 14 dní. Pokud osoba vady neodstraní do uplynutí lhůty její oprávnění nevznikne.

Fyzická osoba musí v oznámení uvést jméno, popřípadě jméno a příjmení, popřípadě obchodní firmu, adresu místa podnikání, adresu místa trvalého pobytu nebo přechodného pobytu nad 90 dnů na území ČR, nebo adresu bydliště v zahraničí, identifikační číslo osoby, pokud jí bylo přiděleno a adresu její internetové stránky související s poskytováním sítí nebo služeb elektronických komunikací v případě, že takové stránky jsou. Jestli podnikání vykonává

prostřednictvím odštěpného závodu musí do oznámení uvést označení, adresu umístění a identifikační číslo odštěpného závodu, pokud mu bylo přiděleno.[79]

Právnická firma musí uvést obchodní firmu nebo název, adresu sídla, pokud jí bylo přiděleno tak musí uvést své identifikační číslo, jméno, popřípadě jméno, příjmení a bydliště osoby, která je oprávněná jednat jménem právnické osoby a adresu své internetové stránky související s poskytováním sítí nebo služeb elektronických komunikací v případě, že takové stránky má. Pro odštěpný závod právnické osoby platí to samé jako pro odštěpný závod fyzické osoby.

Dále fyzické a právnické osoby musí v oznámení vymezit druh veřejné komunikační sítě, kterou plánuje zajišťovat a popis služby elektronických komunikací, kterou plánuje nabízet s odkazem na příslušné všeobecné oprávnění. Jako další musí uvést předpokládaný datum, kdy hodlají zahájit zajišťování veřejné komunikační sítě nebo poskytování služby. Také musí zaplatit správní poplatek za vydání osvědčení podle § 14 odst. 1. Pokud právnická osoba není zapsána ve veřejném rejstříku není to překážkou, ale musí s oznámením doložit i ověřenou kopii smlouvy nebo listiny o jejím založení. Změny údajů, které se nacházejí v oznámení se musí ČTÚ neprodleně hlásit. A pokud podnikatel ukončil nebo přerušil vykonávání komunikační činnosti, tak musí tuto skutečnost nejpozději do 1 týdne ode dne ukončení nebo přerušení činnosti nahlásit ČTÚ. Oznamovací povinnost platí ve chvíli, kde se k přerušené činnosti opět vrátí.

Když podnikatel splní všechny výše zmíněné podmínky má ČTÚ od doručení oznámení týden na to, aby vydal osvědčení, ve kterém potvrzuje, že osoba předložila úplné oznámení a splnila obecné podmínky. Jestli do té doby nebylo fyzické osobě přiděleno identifikační číslo tak jí ho Úřad přidělí. V osvědčení musí ČTÚ uvést stejné identifikační údaje jaké fyzická nebo právnická osoba uvádí v oznámení. Rozdíl není ani v uvedení druhu a služby, které bude poskytovat. Úřad musí v osvědčení uvést podmínky, za kterých podnikatel podle ZEKu, může zažádat o práva montování zařízení, smluvit si propojení a získat přístup nebo propojení, aby došlo k usnadnění výkonu těchto práv například na jiných úrovních státní správy nebo vůči jiným podnikatelům.[80]

[79] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

[80] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

ČTÚ si v elektronické podobě vede databázi osob s oprávněním podle ustanovení § 8 odst. 2. Předává vybrané údaje z oznámení Sdružení BEREC[81], které spravuje Unijní databázi oznámených osob. Databáze je přístupná veřejnosti. Na základě žádosti je Úřad oprávněný vydat osvědčení o sdělení změny oznámených údajů v rozsahu § 14 odstavec 2. Aby došlo k vydání tohoto osvědčení musí podnikatel zaplatit správní poplatek.

Když právnická nebo podnikající fyzická osoba nesplní svou oznamovací povinnost o zahájení komunikační činnosti, nebo změně údajů, které uvedla v oznámení o komunikační činnosti, nebo neinformuje Úřad o ukončení výkonu této činnosti. Tak se podle ustanovení § 118 odst. 1 písm. c) ZEK dopouští přestupku. Pokuta může být uložena až ve výši 50 000 000 Kč nebo výše 10 % čistého obratu pachatele dosaženého za poslední ukončené účetní období. ČTÚ se rozhodne podle toho, která z uvedených hodnot je vyšší.[82]

6.1.5 Správa rádiového spektra

Tato podkapitola bude delší, jelikož se zde diplomová práce bude věnovat poměrně dlouhému dílu 3 ZEKu od ustanovení § 15 až po § 26c o správě rádiového spektra. Jedná se o jednu ze stěžejních povinností Úřadu. Rádiovým spektrem je míněno elektromagnetické vlnění na frekvencích od 9kHz do 3000 GHz, které se šíří prostorem bez umělého vedení. V dnešní době je popularita elektromagnetického vlnění tak vysoko, že není problém uvedené frekvenční spektrum využít v jeho plném rozsahu. Proto je zde zapotřebí jistá regulace v podobě přidělování od ČTÚ.

Aby bylo zajištěno dobré správy a efektivního využívání rádiových kmitočtů musí ČTÚ vykonávat správu rádiového spektra. Ta musí být v souladu s harmonizačními záměry EU. Správu rádiového spektra zákon vysvětluje jako sestavování návrhu plánu přidělení kmitočtových pásem (národní kmitočtová tabulka) a jeho změn, sestavování plánu využití rádiového spektra, udělováním individuálních oprávnění k používání rádiových kmitočtů, udělování přídělu rádiových kmitočtů. Udělování souhlasu k převodu přídělu rádiových kmitočtů

[81] Sdružení BEREC má za úkol poskytovat administrativní a odbornou podporu Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/index_cs.

[82] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

nebo jeho části, přidělováním volacích značek a identifikačních čísel a kódů, koordinace rádiových kmitočtů a kmitočtových pásem a kontrola používání rádiového spektra.[83] Úřad je zodpovědný za to, že rádiové spektrum bude pod jeho dohledem využíváno efektivně. Využívání rádiových kmitočtů zákon vysvětluje jako používání pro radiokomunikační službu nebo k zajištění sítě elektronických komunikací.

ČTÚ je povinen spolupracovat s úřady ostatních členských států i se státy, který nejsou členy EU, aby společně preventivně zamezily přeshraniční škodlivé interferenci v harmonizovaném rádiovém spektru. Musí spolu také spolupracovat při řešení konfliktů v rámci přeshraniční koordinace.

Kmitočtový plán o přidělení kmitočtových pásem (národní kmitočtová tabulka) určí Ministerstvo průmyslu a obchodu na základě vyhlášky. V době vzniku této diplomové práce je v platnosti plán přidělení kmitočtových pásem, který byl vydaný vyhláškou č. 467/2021 Sb., podle § 150 odst. 2 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 468/2011 Sb., zákona č. 214/2013Sb. a zákona č. 258/2014 Sb., k provedení § 16 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích. Tato vyhláška je národní aplikací Radiokomunikačního řádu Mezinárodní telekomunikační unie a určí kmitočtová pásma pro jednotlivé radiokomunikační služby a rádiová přístroje, obecné podmínky pro využívání kmitočtů, přebírá pojmy a definice napsané v Radiokomunikačním řádu a všechny změny schválené na Světové radiokomunikační konferenci Mezinárodní telekomunikační unie v roce 2019. Plán také určí technické vlastnosti vysílacích přístrojů, proces, jakým jsou přidělovány kmitočty, vztahy mezi jednotlivými kategoriemi přidělení kmitočtových pásem radiokomunikačním službám a národní kmitočtovou tabulku přidělení pro ČR.[84] O vyhlášení plánu přidělení kmitočtových pásem informovala dne 14. prosince 2021 sdělením Ministerstva průmyslu a obchodu. Vyhláška byla publikována v částce 210 Sbírky zákonů pod číslem 467/2021 Sb. ČTÚ plán využití rádiového spektra, nebo jeho části vydává jako opatření obecné povahy. ČTÚ musí v plánu využití rádiového spektra určit technické parametry a podmínky využití rádiového spektra radiokomunikačními službami, nevyjímaje

[83] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
[84] Vyhláška č. 467/2021 Sb., vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 105/2010Sb., o plánu přídělení kmitočtových pásem…

určení, jestli mají být kmitočty používány na základě všeobecného oprávnění nebo toho individuálního. Pokud Úřad jedná ve veřejném zájmu může upřednostnit použití rádiového spektra pro univerzální služby a poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací. Pokud Úřad spravuje rádiové spektrum musí dodržet dvě zásady, a to technologické neutrality a neutrality vůči službám elektronických komunikací.[85]

Rádiové kmitočty je možné využívat pouze na základě dvou oprávnění. Jedná se o všeobecné nebo individuální oprávnění. Všeobecné oprávnění je upraveno v dílu 2 ZEKu. Všeobecná oprávnění nahradila generální licence, které zavedl předchozí zákon č. 151/2000 Sb. Zákon definuje všeobecné oprávnění jako opatření obecné povahy ČTÚ, které určí podmínky provedení komunikačních činnosti, které se vztahují na všechny nebo jen konkrétní druhy sítí a služeb elektronických komunikací, správě přístrojů a na využívání rádiových kmitočtů a k využívání čísel. Toto opatření obecné povahy je závazné pro fyzické a právnické osoby, které provozují činnosti podle § 7 zákon a elektronických komunikacích.

Ty rádiové kmitočty, které není možné získat na základě všeobecného oprávnění, je možné využívat pouze na základě individuálního oprávnění. Ustanovení § 17 odst. 1 určuje za jakých okolností ČTÚ udělí žadateli toto oprávnění. Stane se tak v případě, pokud je to nezbytné pro zabránění škodlivé interference, zajištění technických podmínek kvality služby elektronických komunikací, zabezpečení efektivního využívání rádiového spektra, plnění cílů veřejného zájmu, do kterých patří zdraví, život, podpora sociální, regionální nebo územní soudržnosti nebo podpora kulturní a jazykové rozmanitosti a plurality médií. Jako příklad si můžeme uvést poskytování služeb rozhlasového a televizního vysílání. Poslední dva důvody pro nezbytné udělení oprávnění je z důvodu experimentálních účelů a zajištění využívání dotčeného rádiového spektra z důvodu jeho specifických vlastností. Pokud je nezbytné udělit oprávnění tak jej Úřad udělí kterémukoli podnikateli, který zajišťuje síť elektronických komunikací nebo poskytuje služby v dané oblasti, dále jej udělí podnikateli užívajícímu tyto sítě nebo služby, anebo nepodnikající osobě, pokud je to v souladu s podmínkami zajišťujícími efektivní využívání rádiových kmitočtů. Pokud podají ČTÚ písemnou žádost. Úřad musí o udělení oprávnění rozhodnout

[85] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

bezodkladně. Pokud rozhoduje o rádiových kmitočtech vyhrazených pro zvláštní účely v rámci národní kmitočtové tabulky musí rozhodnout do 6 týdnů ode dne podání úplně žádosti. Kdyby se konalo výběrové řízení, může si Úřad lhůtu prodloužit maximálně na 8 měsíců. Proti rozhodnutí podle § 17 odst. 6 má žadatel možnost podat opravný prostředek, ten nemá odkladný účinek rozhodnutí.[86]

Když dojde k omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů plánem využití rádiového spektra, není možné tato práva získat pouze podáním písemné žádosti, ale ČTÚ vyhlásí výběrové řízení. Učiní tak prostřednictvím Telekomunikačního věštníku v souladu s § 125 ZEKu. Podle § 21 odst. 11 dojde i ke zveřejnění na elektronické úřední desce ČTÚ. Individuální oprávnění je pak vydáno až po skončení výběrového řízení. Podmínky pro účast ve výběrovém řízení stanoví ČTÚ, podmínky se hlavně zaměřují na finanční, technické a odborné předpoklady podnikatele pro využívání přidělených rádiových kmitočtů. Podmínky výběrově řízení Úřad již nemůže změnit, pokud došlo k vyhlášení výběrové řízení. Po skončení výběrového řízení, dojde k zamítnutí žádosti těch žadatelů, kteří neuspěli. ČTÚ tak musí učinit do 2 měsíců po skončení výběrového řízení. Na výběrově řízení se subsidiárně v přiměřené míře použijí ustanovení o obchodní veřejné soutěži podle obchodního zákoníku. Úřad musí zveřejnit zprávu o průběhu a výsledcích řízení nejpozději do 1 měsíce od jeho ukončení v Telekomunikačním věstníku a na elektronické úřední desce Úřadu. Zpráva musí obsahovat i odůvodnění podle § 21 odst. 17. Ustanovení § 22 upravuje postup, který nastane potom, co je v řízení vybrán úspěšný žadatel nebo více žadatelů. Předseda Rady Úřadu rozhodne o udělení přídělu rádiových kmitočtů těmto žadatelům. Žadatel také může být vybrán rozhodnutím Komise.

Ať už se žadatel stane jakýmkoliv způsobem držitelem oprávnění k využívání rádiových kmitočtů nebo oprávnění pro experimentální účely musí za využívání rádiových kmitočtů uhrazovat roční poplatky. Výše těchto poplatků se liší podle toho druhu radiokomunikační služby. Zákon v § 24 odst. 3 vymezil i výjimky, na které se povinnost hradit poplatek nevztahuje.

Příděl rádiových kmitočtů může být změněn, odňat, převeden nebo může nastat pozbytí jeho platnosti či dojde k přechodu na právního nástupce. O změně a odnětí přídělu rádiových kmitočtů rozhoduje Předseda Rady, pokud nastanou zákonem stanovené podmínky. Příděl rádiových kmitočtů ztrácí svou platnost ve

[86] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

chvíli, kdy uplyne doba, na kterou byl udělen. Dalším případem je zánik právnické osoby nebo úmrtí fyzické osoby.[87] U zániku právnické osoby tak nastane, pokud nemá svého právního nástupce a ten nesplňuje podmínky podle § 22 odst. 7. U fyzické osoby je to obdobné jen se jedná o její úmrtí a převzít podnikání za ní může dědic nebo správce dědictví, pokud splňují stejné podmínky, jaké platí po právního nástupce právnické osoby. Navíc zde může dojít k marnému uplynutí lhůty stanovené ustanovením § 23 odst. 4 pokud dědic nesplňuje stanovené podmínky v předchozím paragrafu. Příděl pozbyde platnosti i v den, kdy nabyde právní moci rozhodnutí Předsedy Rady o odnětí nebo změně přídělu, anebo omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů. Jak již bylo zmíněno příděl může přejít na právního nástupce nebo dědice. Oba jsou podle zákona povinni o této informaci bez zbytečného odkladu uvědomit ČTÚ.

Zákon dovoluje možnost převodu práv z jednoho podnikatele na jiného. K tomuto převodu nejprve musí dát souhlas Úřad. Ten jej udělí jen pokud nedojde k narušení hospodářské soutěže, nezmění se podmínky využívání rádiových kmitočtů, které bylo mezinárodní harmonizováno, nedojde k narušení efektivního využívání rádiového spektra. Aby držitel mohl požádat o souhlas nesmí probíhat řízení, kde se může rozhodnout o odnětí jeho přídělu rádiových kmitočtů. Žádost o souhlas musí splňovat zákonem stanovené náležitosti. Po udělení souhlas má podnikatel na převod 60 dnů od udělení.[88]

6.1.6 Správa čísel

ČTÚ nespravuje jen rádiové spektrum, ale kvůli potřebě efektivního využívání číslovacích zdrojů musí také vykonávat správu čísel, která musí být v souladu s harmonizačními záměry Evropské unie. Správou čísel se ve smyslu ZEK rozumí sestavování číselných plánů, pravidel pro tvorbu adres a jmen s výjimkou internetových adres (“dále jen číslovací plány“) a provádění jejich změn, udělování, provádění změn a odebrání oprávnění k využívání čísel, evidence a kontrola jejich využívání. ČTÚ má databázi přidělených čísel, tato databáze obsahuje alespoň čísla rozhodnutí, kterými byla čísla přidělena, a dobu po kterou jsou přidělena. Databáze je přístupná veřejnosti.

[87] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
[88] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Číslovací plány musí být v souladu se závazky ČR ke kterým se upsala přijmutím mezinárodní smlouvy. anebo které se na ni vztahují z důvodu členství v mezinárodní organizace. Číslovací plány určují pravidla pro vznik a využívání čísel, včetně evropských harmonizovaných čísel, pro veřejně dostupné služby elektronických komunikací nabízené přes sítě elektronických komunikací. Dále stanovují výjimky u povinnosti přenositelnosti telefonních čísel a určí výjimky z využívání čísel na základě oprávnění k využívání čísel podle § 30. Číslovací plány jsou vymezeny vyhláškou č. 117/2007 Sb., o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikacích, ve znění vyhlášky č. 231/2008 Sb., vyhlášky č. 267/2009 Sb., vyhlášky č. 53/2011 Sb., vyhlášky č. 124/2012 Sb., a vyhlášky č. 22/2022 Sb. Všechny zmíněné vyhlášky jsou vyhlášky, kterými se mění vyhláška č. 117/2007 Sb. Ministerstvo k vydání takové vyhlášky je oprávněno na základě ustanovení § 150 odst. 2 ZEK.[89] Vyhláška definuje mezinárodní číslo, zkrácené telefonní číslo, síťové směrovací číslo a další klíčové pojmy. Jsou zde stanovena pravidla pro přidělování telefonních čísel, pro využívání síťových směrových čísel, pro využívání identifikačních kódů a přestupných znaků.[90]

Čísla, která jsou uvedena v číslovacím plánu, mohou být použita jen na základě oprávnění k využívání čísel. Při vydání tohoto oprávnění se postupuje podle § 32 ZEK. Uděluje jej ČTÚ rozhodnutím. Zažádat si o udělení oprávnění smí kterýkoliv podnikatel, který poskytuje sítě nebo služby elektronických komunikací, to stejné platí pro podnikající osoby, které tyto sítě nebo služby využívají. Vlastní ustanovení si zasloužila čísla zvláštní ekonomické hodnoty. Číslo zvláštní ekonomické hodnoty zákon vysvětluje jako čísla symetrická nebo ta, co jsou lehce zapamatovatelná. Úřad má dvě možnosti, jak může oprávnění pro tato čísla udělit, buď po konzultaci s danými subjekty podle § 130 rozhodne, že oprávnění bude udělovat podle pořadí v jakém došly jednotlivé žádosti, anebo vyhlásí výběrové řízení. Přiměřeně se použije ustanovení § 21. Každý držitel oprávnění je povinen platit roční poplatky. Minimální a maximální výši poplatku určí § 37 odst. 2, konkretizaci pak vláda uskuteční vydáním nařízení.[91]

[89] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
[90] Vyhláška č. 117/2007 Sb., o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikacích, ve znění vyhlášky č. 231/2008 Sb., vyhlášky č. 267/2009 Sb., vyhlášky č. 53/2011 Sb., vyhlášky č. 124/2012 Sb., a vyhlášky č. 22/2022 Sb.
[91] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Při tísňové komunikaci ukládá zákon všem podnikatelům, kteří poskytují veřejně dostupnou interpersonální komunikační službu založenou na číslech, povinnost zanechat tuto komunikaci bezplatnou pro všechny koncové uživatele. Mezi tísňová čísla patři evropské tísňové číslo 112 a národní tísňová čísla 150, 155 a 158. Seznam čísel není taxativní a může být rozšířen o čísla uvedená v číslovacím plánu. V ustanovení § 33 je uvedeno mnoho dalších povinností, které se vztahují na operátory v případě tísňové komunikace. Dále zde zákon definuje zlomyslné volání nebo jinou zlomyslnou komunikaci na tísňová čísla jako volání nebo jinou komunikaci za jiným účelem, než které jsou uvedeny v odstavci 1. Další zmínka je v ustanovení § 118 odst. 13 písm. f) kde zákon takové jednání označil za přestupek pro právnické a podnikající fyzické osoby, za který hrozí pokuta v maximální výši 15 000 000 Kč nebo do výše 5 % z čistého obratu za poslední ukončené čtvrtletí. Na fyzické osoby se vztahuje § 119 odst. 1 písm. a) a odst. 9, který určil výši pokuty na 100 000 Kč.

O přenositelnosti čísel byla řeč již výše. Co bylo důvodem vzniku ustanovení § 34 atd. Podnikatel musí na základě žádosti umožnit účastníkovi, aby si mohl bezplatně přenést své číslo k jinému podnikateli. Není možné přenášet čísla mezi veřejnou pevnou a veřejnou mobilní komunikační sítí. Aby mohlo dojít k přenositelnosti mezi podnikateli, musí ČTÚ stanovit technické a organizační podmínky, včetně souvisejících postupů, lhůt a zásad pro účtování ceny. Uskuteční tak vydáním prováděcího právního předpisu. Naposledy tak učinil opatřením obecné povahy č. OOP/10/10.2012-12, které zveřejnil v Telekomunikačním věstníku č. 18/2012.[92] I když zákon v kombinaci s opatřením obecné povahy řeší poměrně široký okruh úprav nikde se nedočteme, jak postupovat v případě, kdy je účastník vázán smlouvou na dobu určitou. Zde musel zasáhnout ČTÚ a obecné soudy se svou rozhodovací praxí a museli vnést světlo do této temné oblasti plné nejistoty. Jako příklad si můžeme uvést rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) pod čj. 1 Ao 1/2005–98, který byl vydán 27. září 2005. Závěr je takový, že právo na přenositelnost čísla nezakládá právo na jednostranné ukončení právního závazku mezi účastníkem a podnikatelem. Právo na přenesení a povinnost přenést lze vykonat jen ve chvíli, kdy účastník neporuší žádný závazek, který pro něj vyplývá ze smlouvy.[93] Takže

[92] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

[93] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. října 2005 pod čj, 1 Ao 1/2005-98

ustanovení § 34 přineslo jistý zásah na oslabení monopolního operátora, ale na základě rozhodovací praxe je zde i právní jistota pro poskytovatele, že jim účastníci nebudou odcházet před vypršením platnosti smlouvy.

6.1.7 Analýza relevantních trhů

Tuto analýzu musí Úřad provádět, aby zjistil, jestli je trh funkční a splňuje efektivní konkurence schopnost. Potřeba analýzu, a to proč trh musí být efektivně konkurenční je spojeno s historickým vývojem odvětví elektronických komunikací, který je popsaný výše. Jelikož stát stále musí zasahovat to volného trhu v rámci vyrovnání sil a vytvoření samostatného fungujícího trhu potřebuje mít přehled o tom, jak předchozí rozhodnutí ovlivnily trh a jakým směrem se musí ubírat další státní zásahy, aby bylo dosaženo žádaného cíle. Výsledkem úspěšně regulace má být efektivně konkurenční trh, na takovém trhu není ani jeden podnik s významnou tržní silou. Úřad podle výsledku provedené analýzy určí rozhodnutím podnik s významnou trží silou. Analýza je vydávána ČTÚ jako opatření obecné povahy. Dominantnímu podniku pak ČTÚ na základě zákona stanoví jednu nebo více z taxativně uvedených povinností v ustanovení § 51 odst. 6. Podle zákona by měl Úřad provádět analýzu nejpozději do 5 let ode dne nabytí účinnosti opatření obecné povahy, kterým ČTÚ došlo k závěru, že trh není efektivně konkurenční. Lhůtu lze prodloužit výjimečně a maximálně o jeden rok. Prodloužení je závislé na Komisi, tu musí Úřad o prodloužení informovat nejpozději 4 měsíce před uplynutím lhůty 5 let. Prodloužení je schváleno, pokud Komise to jednoho měsíce od oznámení nevznese proti prodloužení námitky.

Relevantním trhem je trh, který kombinuje výrobkový a zeměpisný trh. Relevantní výrobkový trh nabízí všechny výrobky nebo služby, které můžeme označit za zaměnitelné nebo zastupitelné, pokud si porovnáme jejich vlastnosti, ceny a použití. Zatímco zeměpisný trh se týká podniků a hospodářské soutěže, která má dostatečně stejnorodé podmínky pro všechny. Relevantní trh v oblasti elektronických komunikacích je definován v doporučeních Evropské Komise s tím, že ČTÚ tyto definice přebírá a používá je ve svých opatřeních obecné povahy.[94] Vymezení relevantních trhů ČTÚ je oddělený a nezávislý na vymezení ÚOHS. Nejnovější činností Úřadu je zveřejnění sdělení o vydání opatření obecné

[94] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

povahy č. A/S1/12.2022-22, kterým se mění opatření obecné povahy – analýza trhu č. A/1/04.2020-3. V době vzniku této diplomové práce je možné na stránkách ČTÚ najít mnoho opatření obecné povahy, které se týkají analýzy trhu, proto je zde zmíněno jen nejnovější sdělení a úplně první. První kolo analýz skončilo v roce 2006.

Úřad vydáním opatření obecné povahy určí relevantní trhy v oboru elektronických komunikací. Při určení musí dbát na rozhodnutí, doporučení a pokyny, které dostal od Komise. V zákonu jsou i vymezena kritéria, která musí být kumulativně splněna při vymezování relevantního trhu. Úřad musí zjistit, jestli se na trhu nachází značné a nikoli dočasné strukturální, právní nebo regulační překážky vstupu na trh. Dále musí posoudit, jestli existence struktury trhu nesměřuje k účinné hospodářské soutěži, a to s ohledem na stav hospodářské soutěže z pohledu infrastruktury a dalších faktorů. Posledním kritériem je nedostatečnost práva hospodářské soutěže, které tím pádem není schopné adekvátně řešit zjištěné selhání trhu.

Když ČTÚ vyhodnotí relevantní trhy s tím, že všechna výše zmíněna kritéria musí být splněna, může dojít k analýze trhu jako takového. Ve shrnutí analýza vždy končí vyhodnocením, jestli na trhu existuje dostatečná konkurence nebo ne. Pokud konkurence není dostatečná, Úřad určí podnikatele, kteří mají významnou tržní sílu a uloží jim zákonem možné povinnosti.[95]

6.1.8 Ceny a regulace cen

ZEK stanovuje podnikatelům určité povinnosti i v oblasti cen. Například podnikatel, který poskytuje veřejně dostupnou službu elektronických komunikací a univerzální službu musí zveřejnit ceny služeb podle zvláštního právního předpisu ještě, než nastane nabytí platnosti těchto cen. Ceny musí být dohledatelné i po internetu. Tyto ceny musí pak také předkládat v elektronické podobě Úřadu, pokud si je vyžádá. Na základě zákona má ČTÚ pravomoc regulovat ceny, to znamená, že smí stanovit nebo přímo usměrnit výši cen bez daně z přidané hodnoty. Do této kapitoly spadá i výše zmíněný státní zásah do volné soutěže, kdy ČTÚ reguluje ceny za univerzální službu a za služby od podniku s významnou tržní silou. Ustanovení § 56 slouží jak pro ochranu

[95] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

koncových uživatelů, tak i podnikatelů, na které zákonodárce myslel v odst. 4, kde Úřadu uložil přímo povinnost myslet na ochranu subjektu jehož ceny jsou regulovány. Úřad může ceny snížit jen na úroveň nákladové. Výjimka je pro služby podle § 43.[96]

Regulace cen je spojena s analýzou relevantního trhu. Pokud analýza ukáže, že trh není efektivně konkurenční a uložené povinnosti podle § 51 odst. 6 písm. a) až d) a f) nefungovala a nevedla k nápravě, může ČTÚ využít regulaci cen a vydat rozhodnutí o ceně pro tento trh. Fakt, že regulace ceny, může být použita až jako poslední možnost po selhání udělených povinností poukazuje na sílu regulace ceny se kterou může ovlivnit vývoj na trhu.[97]

6.1.9 Souhrn práv a povinností v zákoně o elektronických komunikacích

ZEK obsahuje velké množství práv a povinností podnikatelů, účastníků, spotřebitelů i koncových uživatelů. Řadu z nich tato diplomová práce zmínila na předchozích řádcích. Ale teď se bude věnovat těm, co jsou napsána v Hlavě IV od § 61 do § 86e.

Poskytovatelé veřejně dostupné služby elektronických komunikacích musí poskytovat tuto službu nepřetržitě po celý rok, to samé platí pro přístup k tísňovým číslům kromě výjimek uvedených v § 33 odst. 10. Každý podnikatel, který vede hlasovou komunikační službu musí mít aktuální databázi všech svých účastníků této služby. Na základě této povinnosti může mít a používat rodná čísla účastníků. Nový zákon se oproti tomu staré liší svou obsahovou rozsáhlostí i novými pojmy. Ovšem jednu má nový zákon s těmi dřívějšími společnou a to je zproštění podnikatele za obsah přenášených zpráv.

Z ustanovení § 63 pro poskytovatele vyplývá spousta povinností ohledně poskytnutých informací ve smlouvách, je zde odkazováno i na § 1811 a §1820 občanského zákoníku. Jedná se o jedno z několika ustanovení, která má chránit spotřebitele jakožto slabší stranu právního vztahu. Jsou zde uvedeny i údaje, které musí obsahovat smlouva nebo shrnutí smlouvy. Jako příklad si můžeme uvést ověřovací kód a identifikační údaje účastníka. Právnická a podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku, pokud poruší svou informační povinnost. Podnikatel,

[96] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
[97] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

který nabízí službu umožňující mezinárodní volání musí zajistit uskutečnění všech mezinárodních volání, která směřují do Evropského telefonního číslovacího prostoru. Zákon dokonce zakazuje podnikateli použít diskriminační požadavky nebo podmínky, kvůli jeho státní příslušnosti nebo místě pobytu. Což je velmi krátký výčet diskriminačních důvodů a v dnešní nestálé době by mělo dojít k jeho rozšíření. Může dojít k odlišnému zacházení oproti jiným koncovým uživatelům, ale pro takové chování musí být dány objektivní důvody.[98]

Na ustanovení § 63 nám navazuje § 63a o transparentnosti a zveřejňování informací. Pokud poskytovatel služeb přístupu k internetu a veřejně dostupné interpersonální komunikační služby stanovuje pro jejich využívání určité podmínky je povinen zveřejnit přehledně, vyčerpávající a strojově čitelné informace, které stanoví zákona. Jedná se o kontaktní údaje poskytovatele, popis nabízených služeb v rozsahu, v jakém stanoví dané ustanovení odst. 1) písm. b) a existující mechanismy řešení konfliktů. S tím souvisí i povinnost pravidelně tyto zveřejněné informace aktualizovat, když dojde k jejich změně nebo úpravě. ČTÚ může vyhláškou určit formu, kterou musí být informace vydávány. Dále ČTÚ může požádat o poskytnutí informací, které poskytovatel plánuje zveřejnit. Ten je povinen této žádosti vyhovět.

Své vlastní ustanovení dostala právní úprava doby trvání závazku ze smlouvy a jeho zánik. Smlouva o poskytování veřejně dostupné služby elektronických komunikacích na dobu určitou je zákonem omezena na maximální délku 24 měsíců. Pokud by byla ve smlouvě uvedena delší doba automaticky je brána jako smlouva na dobu neurčitou. Pokud by uživatelem byl mikropodnik, malý podnik nebo nezisková organizace platí pro něj stejné podmínky, tohoto práva se může vzdát prohlášením, které učiní před uzavřením smlouvy. Pokud si strany ve smlouvě domluvily její automatické prodloužení za stejných podmínek a tutéž dobu, může účastník po takovém prodloužení závazek ze smlouvy kdykoli bezplatně vypovědět. Výpovědní lhůta v tomto případě může být maximálně jeden měsíc. Poskytovatel musí nejméně jeden měsíc před prodloužením informovat účastníka o této události. Informace musí být v písemné podobě formulovaná jasně a srozumitelně, musí být zmíněny i způsoby, jak je možné závazek vypovědět. Poskytovatel musí být schopný prokázat, že účastníka před prodloužením informoval v souladu se zákonem. Účastník by měl být také

[98] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

informován a nejvýhodnějších cenách za služby, které poskytovatel nabízí. Tuto podmínku zákonodárce asi zvolil pro případ, kdyby došlo ke snížení cen, aby účastník měl možnost ukončit smlouvu a uzavřít novou s výhodnější cenou.[99] Jedná se o další ustanovení, kde i v jedné větě najdeme další ochranu slabší strany vztahu. Na informace o cenách navazuje hned další věta zákona v ustanovení § 63b odst. 4: *„Informace podle odstavce 3 věty poslední poskytne účastníkům poskytovatel služby také alespoň jednou ročně.“* Další ochranu spotřebitele najdeme ve stejném ustanovení v odstavci 12, které podporuje efektivní konkurenci na trhu. Kdyby si poskytovatel dal do smlouvy podmínky a postupy pro zánik závazku, které by druhou stranu odrazovali od změny poskytovatele služeb elektronických komunikacích, bude to mít za následek nulové právní účinky těchto odrazujících smluvních ujednání.

Neplacení nebo opožděné placení účtů je upraveno v ustanovení § 65. Hned je zde podnikateli uložena další povinnosti. Poskytovatel před tím, než začne poskytovat danou službu musí účastníka prokazatelně upozornit na možné důsledky neplacení účtů. Náklady, které vynaložil na prokazatelné upozornění hradí podnikatel. V odstavci dva je pak uvedený postup, když účastník i přes upozornění na důsledky nezaplatí ve stanovené lhůtě. Musí dojít k dalšímu prokazatelnému upozornění na tuto situaci se stanovením náhradní lhůty splatnosti. Tato lhůta nesmí být kratší než týden ode dne dodání upozornění. Pokud ani po uplynutí lhůty účastník nezaplatil za svůj účet, má podnikatel právo omezit jeho přístup k účtované službě tím, že mu k ní zamezí aktivní přístup. Zamezení se nesmí vztahovat na tísňové služby, které jsou poskytovány bezplatně. Výše byla řeč o určitých možnostech účastníka při ukončení smlouvy. § 65 odstavec 3 říká podnikateli za jakých okolností může smlouvu s účastníkem. Může tak učinit v situací, kdy účastník uvedl ve smlouvě nesprávné osobní nebo identifikační údaje, soustavně platil pozdě své účty nebo je soustavně neplatil vůbec. Před ukončením musí poskytovatel prokazatelně upozornit účastníka na možné následky. Soustavně opožděným placením ZEK rozumí zaplacení nejméně 2 po sobě jdoucích vyúčtovaných cen až po skončení lhůty splatnosti. Pro naplnění soustavného neplacení musí existovat alespoň 3 neuhrazené vyúčtování

[99] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

ceny. Poskytovatel nemusí hned ukončit smlouvu s účastníkem, ale může mu jen nezařídit přístup k veřejně dostupné službě elektronických komunikací.[100]

[100] Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

7. Zahraniční právní úprava

7.1 USA

V této části se diplomová práce bude krátce pro představu věnovat právní úpravě elektronických komunikací ve Spojených státech amerických. Tato právní úprava je v základech velmi podobná té naší. U nás existuje jako regulační orgán ČTÚ. V Americe je regulačním úřadem Federální komise pro Telekomunikace. Nepřeložený název je Federal Communications Commission (dále jen „FCC“). Tento úřad funguje od roku 1934, kdy byl založen dokumentem s názvem Communications Act. Vznikl jako nezávislý orgán, který je přímo podřízený jen Kongresu Spojených státu. Jeho úkolem je regulovat mezistátní a mezinárodní komunikaci, ke které dojde prostřednictvím rádia, televize, telegramu, satelitu nebo drátové sítí ve všech 50 státech a dalších územích spadající pod USA. VE shrnutí územní pravomoc FCC je po celém území států. Jedná se o federální agenturu, která je odpovědná za implementaci a prosazování amerického komunikačního zákona a předpisů.[101]

V čele FCC stojí předsedkyně Jessica Rosenworcel a tři komisaři Brendan Carr, Geoffrey Starks a Nathan Simington. Komisaři jsou do své funkce jmenování prezidentem USA a schváleni Senátem Spojených států. Prezident také vybírá jednoho z komisařů, který se stane jejich předsedou. Funkční období komisaře trvá 5 let. Žádný z komisařů v době výkonu své funkce nesmí mít majetkový prospěch z obchodní činnosti, která souvisí s prací FCC. Z jedné politické strany mohou být současně maximálně 3 komisař. Agenturu řídí 5 komisařů. Komisaři mají za úkol dohlížet na veškerou aktivitu FCC a delegují odpovědnost na zaměstnance 7 jednotlivých úřadů, které jsou zmíněny níže.[102]

Od roku 1972, kdy Kongres přijal zákon Federal Advisory Committee Act zkráceně FACA. Existují Poradní výbory. Zákon měl zajistit, že rady poradních výborů budou objektivní a přístupné veřejnosti. Poradní výbory mají federálním ministerstvům a agenturám poskytnout odborné znalosti a rady v problémech, které ovlivňují politiku. Pod FACA v době vzniku této diplomové práce spadá 8 poradních výborů, které je možné najít na stránkách FCC. FCC se dělí na 7

[101] METYKOVÁ, Monika. FCC – Federální komise Spojených států Amerických pro komunikace. Revue pro Media časopis pro kritickou reflexi médií [online]. [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: https://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/FCC.htm.

[102] Oficiální webové stránky FCC. [online]. [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: https://www.fcc.gov/about-fcc/fcc-initiatives.

konkrétně zaměřených úřadů. Kromě těchto úřadů má FCC i 11 kanceláří, které mají poradní a administrativní funkce. Konkrétní úřady mají za úkol zpracovávat přihlášky o licence a další správní úkony, přešetřují stížnosti, zkoumají vývoj a implementaci regulačních programů, účastní se slyšení a vedou jednotlivá šetření.

U nás ČTÚ vydává své opatření obecné povahy. V USA FCC vydává takzvaná pravidla, která vznikají tvorbou „notice and comment“. Při tomto procesu vzniku informuje FCC veřejnost o to, že přemýšlí nad přijetím nebo úpravou nějakého pravidla. Veřejnost má možnost se k tomuto plánovanému kroku vyjádřit. Komise pak při tvorbě konečného pravidla vezme v úvahu obdržené připomínky od veřejnosti. Shrnutí tohoto procesu pro větší přehlednost a srozumitelnost připravilo ministerstvo dopravy Spojených států amerických. Tento zjednodušený popis má umožnit veřejnosti, aby se mohla lépe a efektivněji zapojit do procesu tvorby. Kompletní soubor pravidel a předpisů, kterými se musí FCC řídit můžeme najít v hlavě 47 Kodexu federálních předpisů (zkráceně jen „47 CFR“). Momentální hlavní cíle, na které se chce FCC zaměřit jsou:

1. Boj proti digitální diskriminaci – Každý má mít možnost přístupu k širokopásmovému připojení. Jako důvod FCC uvádí vývoj digitálního prostor, se kterým roste jeho potřeba používání i při běžných úkonech každodenního života. Podle FCC by nikdo neměl být omezován v možnostech svého ekonomického růstu jen kvůli nedostupnosti připojení. Proto se snaží vytvořit taková pravidla, která všem zajistí rovný přístup k připojení bez ohledu na to, kde daný člověk bydlí, jaký má příjem, etnický původ, rasu, náboženství nebo národnostní původ. Velký dopad nedostupnosti internetu lze pocítit ve školství, kde FCC uvádí až 17 milionů dětí bez možnosti připojení. Což vytváří celonárodní mezeru v domácích úkolech a celkovém vzdělávání. Dalším problémem jsou vysoké náklady s pojené s pořízením připojení, které si velké procento domácností nemůže dovolit a omezuje to jejich možnosti ohledně práce, zdravotnictví a dalších činností.
2. Boj s Robocalls a Spoofing – FCC se snaží bojovat proti nezákonným robotickým hovorům a škodlivému padělání ID volajícího. Řešení tohoto problému spadá pod ochranu spotřebitele. Je jí tedy ze strany FCC věnována velká pozornost a jedná se o jednu z hlavních priorit.

Proto se FCC nebojí zaujmou odváže postavení a navrhuje v boji proti těmto praktikám uložit přísná vynucovací opatření.

3. Telehealth – Do budoucna má dojít k propojení pečovatelský služeb. Podle FCC by tento krok mohl vést k lepším zdravotním výsledkům a snížení vynaložených nákladů jak pro pacienty, tak pro poskytovatele této zdravotní péče. Bohužel zde tento cíl naráží na překážku již prvního zmíněného cíle. Aby toto propojení mohlo efektivně fungovat a splnilo očekávání musí mít přístup k dostupnému širokopásmovému připojení, které je nedostatkovým zbožím hlavně pro lidi žijící na venkově. FCC se tento problém snaží řešit propojováním komunit a podporou podpůrných technologií, které by mohly pomoct s propojením Američanů a jednotlivých zdravotnických služeb.

Co se týká právní úpravy jako takové, která se týká odvětví elektronických komunikacích musí tato diplomová práce zmínit The Telecommunications Act. Ten byl vydán roku 1996 a přinesl velkou změnu. Na základě tohoto právního předpisu padla bariéra bránicí konkurenceschopnosti na trhu telefonních služeb. Cílem zákon bylo dovolit kterémukoliv podnikateli soutěžit na jakémkoliv trhu s jakýmkoliv jiným podnikatele. V roce 1998 pak FCC vydává svá rámcová národní pravidla, která mají svým splněním vytvořit konkurenční prostředí na místní úrovni. Pravidlo mělo 3 hlavní zásady. První zásada se týkala zajištění rovného přístupu k prostředkům, druhá zásada bylo o LLU. LLU je celým názvem Local Loop Unbundling v této diplomové práci je tento pojem již zmíněn a vysvětlen výše pod českým názvem a jedná se o zpřístupnění účastnického vedení. Třetí a poslední zásadou je možnost maloobchodního přeprodeje služeb od monopolního poskytovatele těchto služeb.[103]

Nejvíce oblast elektronických komunikací ovlivňuje FCC svými pravidly a předpisy. Oboje najdeme v hlavě 47 Kodexu federálních předpisů (dále jen „CFR“). Tato oficiální pravidla má za úkol zveřejnit a spravovat vládní tiskový úřad (zkráceně jen „GPO“) ve federálním rejstříku. Odkaz na tuto stránku naleznete ve zdrojích této diplomové práce. Online verze pravidel FCC je pak možné najít na webových stránkách GPO e-CFR. Za správu a autorizaci e-CFR je odpovědný Úřad federálního registru (zkráceně jen „OFR“) a GPO Národní správy archivů a záznamů (zkráceně jen „NARA“). Na již zmíněné webové

[103] Oficiální webové stránky FCC. [online]. [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: https://www.fcc.gov/about-fcc/fcc-initiatives.

stránce e-CFR je pak možné nalézt všechna vládní pravidla a předpisy, která jsou zapsána v CFR. Nejnovějším pravidlem v době vzniku této diplomové práce je pravidlo 47 CFR §74.769 – Familiarity with FCC rules. Bylo vydáno 1. října 2021. Právní úprava tohoto odvětví je bohatá a dala by se řešit na mnoho stránkách, proto poslední konkrétní právní předpis, o kterém bude řeč je Electronic Communications Privacy Act z roku 1986 (zkráceně jen „ECPA"), 18 USC §§ 2510-2523. Jedná se o soubor dvou zákonů, zákon o ochraně soukromí při elektronických komunikacích a zákon o elektronických komunikacích uložených po drátě. ECPA aktualizoval federální zákon o odposlechu z roku 1968.[104]

Ve shrnutí právní úprava telekomunikací v USA měla a stále má ty stejné cíle jako právní úprava u nás. Prvotně se snažila vytvořit konkurenční prostředí na všech telekomunikačních trzích. Věnovala velkou pozornost vylepšení právní úpravy ohledně univerzální služby. Uvědomila si slabší postavení spotřebitele a na základě toho se zákonodárce i regulační úřad zaměřil na ochranu koncového zákazníka. Což spočívá hlavně v omezení monopolního poskytovatele služeb, aby nemohl zneužívat toto své postavení v neprospěch spotřebitele. Tak se snaží vybudovat dostatečně širokou škálu nabízených služeb, aby si mohl účastník vybrat, co mu vzhledem k jeho situaci a požadavkům nejvíce vyhovuje. Další podobnost s naší právní úpravou u nás ČTÚ provádí analýzy relevantních trhů, v USA tak činí FCC, která neustále monitoruje a hodnotí stav konkurence v odvětví telekomunikace. Jak už bylo řečeno výše, tak nejdůležitějším cílem FCC je zajistit přístup k rychlému a stabilnímu internetovému připojení všem občanům Ameriky. A aby toho nebylo málo a nebylo to pro FCC příliš jednoduché, chtějí docílit toho, že daná služba bude nabízena za příznivou cenu.

7.2 Evropská Unie

Informační technologie a tedy i odvětví elektronických komunikací jsou brány jako naše budoucnost, která se bude více a více rozvíjet, proto všechny vyspělé státy věnují velkou pozornost právní úpravě tohoto odvětví.[105] Výjimkou

[104] Oficiální webové stránky FCC. [online]. [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: https://www.fcc.gov/general/telecommunications-act-1996.

[105] NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 20.02.2023]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.

není ani EU, která si je vědoma velké závislosti na elektronických komunikacích a proto je společným zájmem pomocí harmonizovaných evropských směrnic docílit, co nejjednotnější právní úpravy napříč všemi státy. Právě evropská závazná právní úprava měla za příčinu vznik určitých právních předpisů a lze říct, že tlačila vývoj právní úpravy jednotlivých států dopředu. Nejen zákon byl reakcí na potřebnou implementaci evropských směrnic do právního řádu jednotlivých států. I my jsme plně harmonizovali svůj právní řád v souladu s právem EU. Proto níže rozebraná právní úprava bude velmi podobná té české.

Až do roku 1987 byla většina trhů členských států ES uzavřená pro poskytovatele z jiných států. Mohla za to politika, která logicky upřednostňovala národní operátory. Těm právní úprava jednotlivých států poskytovala určitá privilegia a vůči cizincům na trhu zaváděla úplně jiné podmínky. Tato bariéra byla zlomena až v roce 1987. Samozřejmě nemůže být řeč o okamžitém otevření trhů pro zahraniční poskytovatele. Jednalo se o pozvolné rozevírání imaginární brány na trh. Mohla za to Zelená listina Komise, která toto otevírání trhu navrhla. Jako důvod se uvedl vznik konkurence a narušení monopolního postavení národních operátorů. Rada návrh podpořila a roku 1988 zveřejnila cíle, kterých se mělo dosáhnout. Podle Rady mělo dojít k otevření trhu telekomunikačních služeb, státy měly začít podporovat standardizaci a rozvoj trhu koncových zařízení a právní úprava měla určit podmínky, díky kterým by mohlo vzniknout konkurenční prostředí s rovnými právy přístupu pro všechny. Tento proces měl nepopiratelný vliv na Českou právní úpravu.[106]

Z těch nejdůležitějších dokumentů je třeba zmínit následující předpisy:

1. Rámcová směrnice ONP (The Open network Provision Framework Directive). S příchodem této směrnice do právních řádů jednotlivých členských států došlo k prolomení hradeb do království monopolních národních operátorů. Měla omezit jejich možnosti při kontrole infrastruktury a následné likvidaci konkurence. Přinesla nediskriminační, objektivní a průhledné podmínky pro přístup k veřejným telekomunikačním službám.
2. Směrnice o hlasové telefonní službě určila minimální rozsah požadavků, které musely splňovat služby hlasových telefonních služeb.

[106] NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 20.03.2023]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.

3. Propojovací směrnice z roku 1997 se věnovala podmínkám pro propojování sítí mezi monopolním poskytovatelem a ostatními poskytovateli.
4. Licenční směrnice byla v ČR používána až do 30. 4. 2005. Zavedla licenční přístup k jednotlivým službám.

Zavádění konkurenční režimu probíhalo skvěle a nenarazilo na žádné překážky. Právní předpisy důležité pro vznik konkurenčního prostředí byly přijímány bez problémů až na jeden. Požadavek na zpřístupnění účastnických vedení si nevedl tak dobře a chvilku trvalo, než byl přijat. Stalo se tak 18. 12. 2000 formou Nařízení 2877/2000.[107]

V roce 2003 vešel v účinnosti Nový regulační rámec. Jednalo se o soubor nových právních předpisů, který upravoval elektronické komunikace. Do tohoto souboru patřily následující předpisy:

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (přístupová směrnice), tato směrnice se věnuje udržení konkurence na trhu mezi dodavateli služeb a provozovateli sítí. Dále stanovila rovnocenné požadavky pro všechny při propojení služeb a vzájemné spolupráci.
2. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice) si dala za cíl zjednodušení přístupu na trh. Po analýze trhu došel parlament s Radou k závěru, že nový poskytovatelé musí překonat mnoho překážek, aby se dostali na trh, což mohlo zapříčinit, že ztratili zájem se na daném trhu pohybovat. Proto směrnice zrušila regulační kontroly před vstupem na trh. Jediné kde tyto kontroly zůstaly bylo v případech, které potřebovaly přidělení kmitočtového spektra nebo čísel.
3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) vybudovala klíčové pilíře, na kterých má stát technologicky neutrální režim podporující konkurenci. Největší pozornost byla věnována regulačním orgánům. Každý stát má zřídit

[107] NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 22.03.2023]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.

svůj regulační orgán a tyto jednotlivé orgány mají mezi sebou spolupracovat v rámci co největší synchronizace postupů. Dále se směrnice věnovala vzniku zásady o zrušení regulace trhu ze strany státu ve chvíli, kdy se konkurence stane efektivní a soběstačná.

4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě) jak název vypovídá hlavním tématem v této směrnici je univerzální služba. Právní předpis přináší její definici. A přichází s ní nová práva pro účastníky například v podobě možnosti přenést si své číslo k jinému poskytovateli. Byla novelizována souborem pozměňovacích návrhů, který byl proveden v návrhu KOM(2007)698.
5. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích). Touto směrnicí reagovali Evropský parlament a Rada na nezastavitelný vývoj nových technologií, který nabíral na rychlosti. Uvědomovaly si, že s příchodem vyspělejších technologií jsou spojená i rizika zneužívání osobních dat. Proto tato směrnice stanovila pravidla zpracování osobních dat a jejich pohybu, aby chránila tyto velmi cenné údaje.
6. Směrnice Komise 2002/77/ES o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací.
7. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/5/ES o rádiových a koncových telekomunikačních zařízeních a vzájemném uznávání jejich shody.
8. Nařízení EC 2877/2000 Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2000 o zpřístupnění metalického vedení. Tato směrnice je zmíněna již výše.[108]

S tím, jak se vyvíjí technologie, tak se rozrůstá i právní úprava odvětví elektronických komunikací. Další právní předpis EU, které by bylo dobré zmínit:

[108] NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 25.03.2023]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace. Byla vydána dne 11. prosince 2018.

Úřad pro ochranu osobních údajů dne 15. 4. 2021 na svých stránkách informoval o možném blížícím se trialogu Rady EU, Evropského parlamentu a Evropské komise o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o respektování soukromého života a ochraně osobních údajů v elektronických komunikacích a o zrušení směrnice 2002/58/ES (nařízení o soukromí a elektronických komunikacích, dále jen „ePR“). Návrh ePR byl Komisí předložen již v lednu 2017, ale výbor velvyslanců schválil mandát pro jednání s Evropským parlamentem za přítomnosti Evropské komise až v únoru 2021. V době zveřejnění této informace trialog však stále nebyl oficiálně zahájen, kvůli konání jiného. Poslední aktivita na stránkách Úřadu pro ochranu osobních údajů na toto téma je zveřejnění tiskové zprávy dne 23. 6. 2021. Na stránkách již zmíněno úřadu bohužel není možné dohledat žádné další informace o plánovaném trialogu.[109]

[109] Oficiální webové stránky Úřadu pro ochranu osobních údajů. [online]. Vydáno dne 23.6.2021 [cit. 22.03.2023] Dostupné z: https://www.uoou.cz/.

8. Závěr

To, že má oblast elektronických komunikacích velký potenciál a je důležitá jak pro Evropu, její jednotlivé státy, tak i pro giganta jako jsou Spojené státy americké, vidíme v tom kolik směrnic, právních předpisů, nařízení atd. se na danou problematiku zaměřuje. Jako důkaz důležitosti můžeme brát i rychlost s jakou právní úprava vzniká. Za normálních okolností je právo vždy o krok, někdy i dva pozadu za problematikou, kterou je třeba řešit. U právní regulace elektronických komunikací je možné říct, že zákonodárná moc poměrně drží krok s dobou.

Evropská unie svými směrnicemi velmi ovlivnila vývoj právní úpravy v členských státech. To je jeden z pozitivních vlivů, které členství v EU přináší. Právní úprava je synchronizovaná s ostatními státy a probíhala souběžně. Žádný ze států nezaostával za ostatními, protože implementace směrnic a nařízení mají pevně daný datum, do kdy tak státy musí učinit. To umožnilo otevření trhu v elektronických komunikacích pro zahraniční poskytovatele a zařídilo to jistou přehlednost a srozumitelnost v jednotlivých právních úpravách.

Česká republika se implementace požadavků evropských směrnic ujala zodpovědně. Věnovala se problematice a udělala vše proto, aby zde právně vytvořila příjemné prostředí jak pro fungování trhu jako takového s efektivní konkurencí, tak položila dobrý základ pro budoucí vývoj. Hrdinně se probojovala obdobím monopolního operátora, který měl hluboký základ již v historickém vývoji. Dále se snaží podporovat volný trh, budovat konkurenční prostředí, aby časem nebyly nutné zásahy státu a trh fungoval zcela samostatně.

Právní úprava si prošla dlouhou cestou a dlouhá cesta ji ještě čeká, ale s každým novým vydaným zákonem je vidět posun k vytvoření rovnováhy mezi poskytovatelem a účastníkem. Je zřejmé, jak se zákonodárce nebo regulační orgán zaměřují na slabá místa úpravy a snaží se je odstranit.

Vznik nezávislého regulačního orgánu ČTÚ můžeme brát jako velký milník. Pokud Úřad dodrží to, že bude nezávislý a bude si uvědomovat důležitost svého poslání a tím pádem pracovat rychle a důsledně, je možné předpokládat, že jeho moc a význam porostou stejně rychle jako roste využívání elektronických komunikací. Momentálně jeho pravomoc pokrývá vše potřebné, ale je možné, že časem mu zákon uzná více pravomocí.

Resumé

The field of electronic communications is very interesting just because of how it came into being. Because it begs the question of how people got the idea to create something that can carry a message over a long distance. Since the first invention, devices have been moving forward unstoppably. They bring new features, capabilities and speed with which they solve situations.

Technology is evolving unstoppably, and the steps forward are getting bigger and bigger. Since the dawn of time, legal legislation has responded to the emergence of new industries and their subsequent development. Technological progress has its positives and negatives. On the positive side, it brings many opportunities regarding education, work, access to various information and communication between people around the world. Electronic communications have a key place in the free market. Due to their growing popularity and widespread use, they promote economic growth and economic development of a country.

The topic of this thesis is Legal Aspects of Business in Electronic Communications. The author has chosen this topic because it is interesting and very extensive. The legal regulation of this industry has a future ahead of it and no one is able to say what direction it will take. That is what is very interesting about it. The fact that technical, economic and legal concepts meet here makes the subject very engaging and a person who is interested in this subject in depth will broaden his horizons in many ways. That being said, one never knows what direction the regulation of electronic communications will take, so it can be described as an adventure that will be terribly interesting to follow. It certainly has a long way to go in the form of many regulations and amendments. The question is whether this journey will ever come to an end.

The author is aware that this legislation is very extensive and it is not possible to cover everything. That is why most of the focus here is on telephone and mobile services, the provision of Internet access services and the regulation of wired and wireless second communications. It does not deal with television and radio broadcasting as this is a very large section. Covering the whole of the legislation would require many more pages, time and, most importantly, legal experience to give this legislation the attention and treatment it deserves.

Seznam použitých zdrojů a literatury

Právní komentáře:

- DAVID, O., DEVEROVÁ, L., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., FIALA, J., FRINTA, O., HOLČAPEK, T., HURDÍK, J., KINDL, T., MACKOVÁ, A., PAULY, J., PAVLÍK, P., PELIKÁN, R. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-27]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- VANÍČEK Zdeněk, MATES Pavel, NIELSEN Tomáš. Zákon o elektronických komunikacích. V Praze: Linde Praha, 2010. Právní komentář. ISBN 9788072019441

Právní předpisy:

- Zákon č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
- Zákon č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník
- Zákon č. 77/1997 Sb., zákon o státním podniku
- Zákon č. 513/1991Sb., obchodní zákoník
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 72/1950 Sb., zákon o telekomunikacích
- Zákon č. 110/1964 Sb., zákon o telekomunikacích
- Zákon č. 133/1970 Sb., zákon o působnosti federálních ministerstev
- Opatření č. 3/1936 Sb., zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění o nové organizaci ústředního řízení v odvětví paliv, energetiky, dopravy a spojů
- Vyhláška č. 177/1975 Sb., vyhláška federálního ministerstva spojů, kterou se vydává Telefonní řád
- Zákon č. 194/1988 Sb., Zákon o působnosti federálních ústředních orgánů státní správy
- Zákon č. 150/1992 Sb., zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 110/1964Sb., o telekomunikacích
- Zákon č. 474/1992 Sb., zákon České národní rady o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky
- Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
- Zákon č. 480/2004 Sb. zákon o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti)
- Vyhláška 117/2007 Sb., vyhláška o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikací
- Vyhláška č. 231/2008 Sb., vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 117/2007 Sb., o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikací

Internetové stránky, on-line zdroje a elektronické dokumenty

- Virtuální knihovna právních předpisů. Říšská sbírka zákonů od roku 1849 do roku 1918. https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/rs.html.
- Č. 1276 Vládní návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích. https://www.psp.cz/eknih/1990fs/tisky/t1276_01.htm.
- Zákon č. 60/1923 Sb., o telegrafech. https://www.aspi.cz/products/lawText/1/3269/1/2.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32002L0022.
- Čj. ČTÚ-48 172/2019-610/XIII. vyř. https://www.ctu.cz/sites/default/files/obsah/ctu-new/Univerzalni_sluzba/zamer-cj-ctu-48172-2019-610-neulozeni-povinnosti-us-vta-18-06-2020.pdf.
- Čj. 87 435/2008-610. https://www.ctu.cz/cs/download/univerzalni_sluzba/oznameni_cj_87435_2008-610_neulozeni_povinnosti_us.pdf.
- Sdělení Českého telekomunikačního úřadu o dokončení přezkumu podle § 143 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích. https://www.ctu.cz/cs/download/univerzalni_sluzba/pusobnost_ctu/sdeleni_us_cj_46450_2006-610.pdf.
- Český telekomunikační úřad. Oficiální webové stránky: https://www.ctu.cz/.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice). https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32002L0021.
- Oficiální webové stránky FCC. https://www.fcc.gov/.
- METYKOVÁ, Monika. FCC – Federální komise Spojených států Amerických pro komunikace. Revue pro Media časopis pro kritickou reflexi médií https://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/FCC.htm.
- Electronic Communications Privacy Act of 1986 (ECPA) https://bja.ojp.gov/program/it/privacy-civil-liberties/authorities/statutes/1285.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L1972.
- Dr. KARHANOVÁ HORYNOVÁ Eva. Právní aspekty podnikání [online]. www.tul.cz.
- Co je elektronická komunikace [online]. https://www.sprava-site.eu/elektronicka-komunikace/.
- LESSIG, Lawrence. The Law of the Horse: What Cyberlaw Might Teac. Vydáno dne 11. června 1998. [online] Dostupné z: https://cyber.harvard.edu/cybercon98/wcm/law_horse.pdf.

Diplomové a Bakalářské práce:

- NOVÁK, Michal. Ekonomické a právní aspekty podnikání v elektronických komunikacích v České republice [online]. Praha, 2006 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Ing. Jan POKORNÝ.
- KLOUČEK, David. Podpora podnikání pro malé a střední podniky [online]. Cheb, 2021 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/. Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Fakulta ekonomická. Ing. Mgr. Petra SKÁLOVÁ, Ph.D.
- HOVORKOVÁ, Milena. Tvorba podnikatelského záměru v oblasti sociálního podnikání [online]. Hradec Králové. 2016 [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://theses.cz/id/zooabk/18658926. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu. Ing. Eva HAMPLOVÁ, Ph.D.
- ACSAY, Ľudovít. Právo elektronických komunikací v ČR [online]. Brno, 2010 [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/kthgb/00_Rigo-Tisknuto_pro_vazbu.pdf. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Radim POLÁČEK, Ph.D.

Literatura:

- HUDEC, A. Spoje slovem i obrazem: Kapitoly z historie pošty a telekomunikací. Vydání I. Praha: Nakladatelství dopravy a spojů, 1973, 152 s. OS-31-013-73

Obrázky:

- Obrázek č. 1 - https://www.satkom.cz/scpc-2-2/.
- Obrázek č. 2 - https://www.mekstisnov.cz/muzeum/akce/kyberprostor-jeho-hrozby.
- Obrázek č. 3 - https://www.alamy.com/stock-photo-thomas-alva-edison-speaks-into-a-microphone-1927-36995286.html.

Seznam použitých zkratek

ZEK	Zákon č. 127/2005 Sb., zákon o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacíchú
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník
Rada	Rada ČTÚ
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
Členský stát	Stát, který je členským státem EU
VTA	Veřejný telefonní automat
NSS	Nejvyšší správní soud
GATT	z angličtiny General Agreement on Tariffs and Trade